

ALUMNI MAGAZIN

szechenyi

6.

NEM PRIVATIZÁCIÓ, HANEM MOTIVÁCIÓ
DR. STUMPF ISTVÁN AZ EGYETEMI MODELLVÁLTÁSRÓL

14.

SZERETHETŐ, TEKINTÉLYES EGYETEM A CÉLOM
DR. BARANYI PÉTER – AZ ÚJ REKTOR BEMUTAKOZÁSA

Szívügyünk Győr történelme

NÁLUNK NINCS UBORKASZEZON

A NYÁRRA ÁLTALÁBAN JELLEMZŐ
ESEMÉNYTELENSÉG ÉS SZABADSÁGOLÁSOK
URALTA IDŐSZAKOT ELŐSZERETTEL
ILLETIK AZ UBORKASZEZON KIFEJEZÉSEL.
ILYENKOR ELŐTÉRBE KERÜLNEK A
BULVÁROSABB HÍREK, A KÖNNYEDEBB
OLVASMÁNYOK. DE NEM NÁLUNK!
TÚLZÁS NÉLKÜL ÁLLÍTHATOM,
HOGY EZÚTTAL KÜLÖNÖSEN ÜTŐS
LAPSZÁMOT SIKERÜLT ELŐÁLLÍTANUNK.
NYILATKOZOTT MAGAZINUNKNAK PÉLDÁUL
A FELSŐOKTATÁSI MODELLVÁLTÁS
KOORDINÁCIÓJÁÉRT FELELŐS
KORMÁNYBIZTOS, INTERJÚT ADOTT
EGYETEMÜNK ÚJ REKTORA, VALAMINT AZ
EGYETEMI KURATÓRIUM AKADÉMIKUS TAGJA.

SZÖVEG: **BAUDENTISZTL FERENC** | FOTÓ: **BOGNÁR ANNA**

Stumpf Istvánnal beszélgetve nem csupán az egyetemi modellváltással összefüggő feladatok, kihívások, elvárások és remények fogalmazódtak meg, melyek a közvéleményt is élénken foglalkoztatják, de egy titkot is elárult. Nevezetesen: ha annak idején a nagypapja hallgat, s mégiscsak postásnak áll, akkor minden bizonnyal Győrben, a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán tanult volna tovább. Bár az élete más irányt vett, a győri felsőoktatási intézménnyel így is kapcsolatba került: 2015 óta oktat a Széchenyi István Egyetem jogi karán. A kormánybiztos úgy véli, hogy a győri egyetem fejlődése a modellváltás egyik sikersztóriája lehet. Bokor József akadémikus, a Széchenyi István Egyetemért Alapítvány kuratóriumi tagja szerint a modellváltás koncepciója az egyetemi autonómiát, a működés biztonságát hosszabb távon segíti, engedi építeni. Fontosnak tartja, hogy a kormányzat nem csupán a felsőoktatás átalakítására, de a hazai kutatás megerősítésére is nagy erőket mozgósít, s

nagy összegeket fordít, hiszen az egyetemeken nincs oktatás tudomány nélkül. Mint mondta: a tudomány minősége, elismertsége a jövőkép legfontosabb alakítója, hitelesítője. Az új rektorunk, Baranyi Péter egy szerethető, ugyanakkor tekintélyes egyetemben gondolkodik, ahol a különböző tudományterületek és a művészetek művelése kölcsönösen gazdagítják egymást, s erősítik az intézményt. Célként tűzte ki, hogy az oktatási és tudományos programok mind nagyobb részben a széchenyis karok együttműködésén alapuljanak.

Magazinunkban természetesen ezúttal is találkozhatnak időtálló történetekkel, példaértékű életutakkal. S most már nem csak nyomtatott formában. Elindult ugyanis a szechenyalumnimagazin.hu, amely online formában ajánlja az olvasók figyelmébe az éppen aktuális lapszámot, valamint mindenki számára elérhető módon archiválja a korábban megjelent magazinjainkat. ▀

A man with short, light brown hair, wearing a dark suit jacket, a light-colored shirt, and a patterned tie, is shown from the chest up. He is gesturing with both hands, palms facing each other, as if in the middle of a conversation or presentation. The image is overlaid with a semi-transparent orange gradient. In the bottom right corner, the number '14.' is displayed in a large, white, sans-serif font, followed by a white triangle pointing to the left.

14. ◀

6.	Nem privatizáció, hanem motiváció
14.	SZERETHETŐ, TEKINTÉLYES EGYETEM A CÉLOM
18	A MINŐSÉG NEMZETKÖZI MÉRCE
22.	Jókor, jó emberekkel
24.	A sokszínűség jegyében

26.	A kutatások középpontjába került a tánc
30.	MAGÁVAL RAGADTA A RÁBA
33.	CUKI ROBOTOK FOGSÁGÁBAN
36.	Életművek üzenete
39.	A VILÁGJÁRÓ MÉRNÖK

42.	In Memoriam
46.	Jó pap holtig tanul
50.	Sokréttű jogakadémikus
53.	Miniszterelnök is volt a jogtanár
56.	Járvány és ebéd több szakaszban

szechenyi

ALUMNI MAGAZIN
2021 NYÁR

Lapunkat rendszeresen szemlézi az **IMEDIA**, az üzleti élet médiafigyelője

Impresszum

ALAPÍTÓK
X-Meditor Kft., Széchenyi István Egyetem

FELELŐS KIADÓ
Pintér-Pétek Imre,
az X-Meditor Kft. ügyvezetője

FŐSZERKESZTŐ
Baudentisztl Ferenc

EGYETEMI KAPCSOLATTARTÓ
Winkler Csaba

TÖRDELÉS
Maár Norbert

CÍMLAPFOTÓ
Könczöl János

NYOMDAI ELŐÁLLÍTÁS
Palatia Nyomda és Kiadó Kft.
9026 Győr, Viza u. 4.

A SZERKESZTŐSÉG CÍME
X-Meditor Kft., 9023 Győr, Csaba u. 21.

Az oregdiak.sze.hu oldalon nemcsak az alumni magazinnál, hanem a SZE Öregdiák Iroda működéséről, programjairól is bővebb információkat találunk. A magazin megrendelhető, friss és korábbi példányai pedig megvásárolhatók az Új Tudástér épületében, az Egyetemi Szolgáltató Központban.

Külön köszönet Winkler Csabának a magazin elkészítéséhez nyújtott segítségéért.

A hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget.

ISSN 1789-2783

NEM PRIVATIZÁCIÓ, HANEM MOTIVÁCIÓ

NOT PRIVATISATION BUT MOTIVATION

STUMPF ISTVÁNNAL, A FELSŐOKTATÁSI MODELLVÁLTÁS KOORDINÁCIÓJÁÉRT
FELELŐS KORMÁNYBIZTOSSAL BESZÉLGETTÜNK.

SZÖVEG/TEXT: BAUDENTISZTL FERENC, WINKLER CSABA | FOTÓ/PHOTO: KÖNCZÖL JÁNOS | FORDÍTÁS/TRANSLATED BY: KIVIHARJU-TURI ADÉL

WE HAVE BEEN TALKING TO ISTVÁN STUMPF GOVERNMENT COMMISSIONER FOR
THE CO-ORDINATION OF THE MODEL CHANGE IN HIGHER EDUCATION

– *A jelenlegi modellváltás mennyiben más a felsőoktatásban korábban tapasztalt próbálkozásokhoz képest?*

– Fordulópontoztunk: a tudársadalom időszakában az egyetem az adott nemzeti kultúrák zászlóshajói, melyek, ha nem képesek felvenni a versenyt a tudást megszerzéséért és a tehetséges hallgatókért, az a nemzet lemaradásához vezethet. Való igaz, hogy korábban is voltak reformpróbálkozások a felsőoktatásban, ám ezek megbuktak az intézmények ellenálló képességén. Közel negyven éve tanítok különböző egyetemeken, így azt már a késő kádári időszakban is megtapasztalhattam, hogy a felsőoktatási intézmények jó része állóvízként működött. Éppen ez ellen lázadtunk a szakkollégiumi rendszerrel, keresve azokat a helyeket és lehetőségeket, ahol plusztudást lehetett összegyűjteni. Az egyetemek nem igazán voltak – sem akkor, de még később

sem – olyan kapcsolatban a külső környezettel, amely arra ösztönözte volna az intézményeket, hogy a felhasználói oldalról megjelenő piaci, illetve társadalmi igényeket intenzívebben figyelembe vegyék. Holott nagyon sok olyan műhely és tehetséges oktató volt, akik küzdöttek azért, hogy ebből a strukturális kötöttségből kitörjenek, de az egyetemek rendre „megették a reformokat”, legutóbb például a Palkovics László miniszter által bevezetett kancellári rendszert.

– *Azzal mi volt a probléma?*

– A rektor és a kancellár személyében egyfajta kettős hatalom jelent meg a felsőoktatási intézményekben. Palkovics László szerint ez a modell így is nagyon fontos lépés volt annak érdekében, hogy sokkal észszerűbb gazdálkodásra kényszerítsék az egyetemeket, világossá téve számukra, hogy piaci feltételei is vannak a működtetésüknek. S hogy ez

mennyire igaz, arra példa, hogy a nagy egyetemek egy része már – lassan a győri egyetem is – egyfajta vállalként funkcionál, ahol sokféle tevékenység él egymás mellett. Ezek között természetesen továbbra is kiemelt szerepet tölt be az oktatás és a tudásátadás, de ezeken felül olyan típusú üzleti kapcsolatokat is menedzselni kell, melyre – Palkovics miniszter elképzelése szerint – a kancellár mindenkinél alkalmasabb lett volna. Érdemes megemlíteni, hogy korábban az egyetem irányításába üzleti szereplőket bevonó konzisztórium elképzelés sem váltotta ki a kívánt hatást. Az Orbán-kormány egyébként 2016-ban döntött arról – A fokozatváltás a felsőoktatásban című dokumentumban publikálva –, hogy 2030-ig át kell alakítani az egész felsőoktatási intézményrendszert. Az egyébként már az új évezred első évtizedének közepén felvetődött, hogy miként lehetne

...

... az állami fenntartási rendszerből kivonni az egyetemeket, s azokat közalapítványi formában működtetni. Most egy nagy levegővétel után nagyjából ez az elképzelés válhatott valóra. Az első tíz egyetem – közte a győri – már keresztül is ment a modellváltáson. Ezek az intézmények lebontották az államháztartási

Magazin révén is. Az állam áttételesen fogja számon kérni a minőséget, még hozzá az új finanszírozási rendszer által. Mert az a kritika sem igaz, hogy az állam átadja a vagyont ennek az öt embernek. Közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelői alapítványokról beszélünk, ami azt jelenti, hogy az oda bekerülő vagyon

figyelembe véve a kutatás-fejlesztést, valamint a fejlesztendő infrastruktúrát is. Fontos változás, hogy az adórendszer módosítása után a vállalatok leírhatják majd az adójukból az egyetemi támogatást. Bizonyos összeg felett a leírás mértéke elérheti a támogatás 300 százalékát is.

”

Annak idején majdnem Győrben tanultam tovább. Miután a nagyapám mindig azt mondta, hogy a postás egy nyugdíjas állás, **megfordult a fejemben, hogy a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola is jó választás lenne.** Aztán máshogyan alakult az életem, de a győri egyetemmel már így is több évtizede folyamatosan volt kapcsolatam.

béklyókat és a bürokratikus szabályok egy jelentős részét, s nem utolsósorban kiemelték az egyetemi munkatársakat a közalkalmazotti státusból. Akik ezzel ugyan elvesztettek egy bizonyos biztonságot, viszont ily módon a bérezésüket sokkal szabadabban lehet alakítani, mint a közalkalmazotti bértábla esetében. Tervünk első körben a kétszeri 15 százalékos béremelés, de végső soron azt szeretnénk elérni, hogy az egyetemi tanársegédi fizetés legalább bruttó 500 ezer, az egyetemi tanáré pedig minimum bruttó 1 millió forint legyen. A modellváltás előnye az is, hogy fel lehet szabadítani az egyetemen belül az időnként rejtett energiákat. Gondolok például arra, hogy számos találmány azért feledett meg az íróasztal mélyén, mert az egyetem vezetői nem érezték érdekeltnek magukat abban, hogy azokhoz finanszírozási forrást teremtsenek, de még a tanulmány tulajdonosát sem tudták érdekeltté tenni. Azt azért leszögezném, hogy önmagában a modellváltás nem gyógyír. Viszont megteremti a lehetőségét annak, hogy az egyetemek úgy működjenek, ahogy azt a környezetükkel való együttműködés lehetővé teszi és motiválja. Mint ismert, a fenntartó helyébe lépett az ötfős, nevesített tagokból álló kuratórium, melynek tagjai elkötelezettek az egyetem iránt. Tevékenységük pedig egyértelműen számon kérhető többek között az egyetemi vagy a helyi közvélemény által, de akár a Széchenyi Alumni

csakis felsőoktatási célokra használható fel. Ez nem privatizáció, hanem motiváció! Az alapítványi rendszer megnyitja a lehetőséget a kooperációra, szabadabb gazdálkodást enged, s az innovációnak is megteremti a feltételeit. A kormány ehhez akart jelentős támogatást adni. Nehéz politikai döntés és komoly kockázat volt alig másfél-két évvel a választások előtt belekezdeni egy ilyen jelentős strukturális átalakításba.

– *Mik az eddigi tapasztalatok?*

– Az online egyetemjárásom során mintegy 2500 egyetemi polgárral találkoztam, akiktől száznál is több kérdést kaptam. Ezekből egyöntetűen leszűrhettem, hogy sok a bizonytalanság. Természetesen szóba került a finanszírozás kérdése is. Elmondhattam, hogy az Európai Unió kedvezményes kölcsöne helyett a magyar állam saját forrásból oldja meg az egyetemek támogatását, még hozzá a gazdaságújraindítási alaphoz, illetve egy esetleges kötvénykibocsátásból. Átalakulóban van a felsőoktatási intézmények finanszírozási rendszere is, melynek nagyon lényeges pontja a vagyonjuttatás. A Széchenyi István Egyetem is egyre több olyan, korábban állami tulajdonban lévő vagyontárgyat kap, mellyel már neki kell felelősen gazdálkodnia. Korábban egypólusú volt az egyetemek finanszírozási rendszere, mivel csak a hallgatói létszámot vette alapul. Ezt most három lábra állítjuk,

– *Belelátva az egyetemek egymástól eltérő működésébe, mit tapasztalt? Van-e már közös nevező?*

– Az a felismerés mindenhol megtörtént, hogy az intézmény sikere érdekében a három egyetemi főszereplőnek – vagyis a stratégiai irányító kuratóriumnak, a szenátust képviselő rektornak és az autonómia letéteményeseként megjelenő szenátusnak –, továbbá az államnak harmonikusan együtt kell működnie. Egyébként bőven akadnak különbségek. Itt van mindjárt a győri modell, ahol az elnök is tagja az egyetem vezetésének, ahogy a Corvinus Egyetemen is. Aztán akad olyan intézmény, ahol megtartották a kancellárt, de ennek ellenkezőjére is találunk példát.

– *Összességében azért visszaköszön a koncepciót megálmodók elképzelése?*

– Az elején mindig a nehézségekkel szembesülünk. Az igazán új helyzetet azonban majd a tudományegyetemek jelentik, melyek éppen az átalakulás időszakát élik. Augusztus 1-jéig nekik is át kell állniuk az új modellre, ami nem egyszerű, mert nehezen birkóznak meg az államháztartási rendszerből való kikerüléssel. Az azonban biztos, hogy erős kooperáció érezhető az alapszabályok kialakításában, melyek alapjaiban határozzák majd meg a kuratórium, a szenátus és a rektor együttműködését, mely – mint már említettem – kulcskérdés. Szeretnék említést tenni arról is, hogy az eddig felsoroltak

mellett további feladatot is kaptam Orbán Viktor miniszterelnöktől. Nevezetesen, hogy zöldmezős beruházásban hozzuk létre szülővárosomban a Tokaj-Hegyalja Egyetemet – az egri egyetemből jogutódlás nélkül kiváló sárospataki kampuszon. Nagy adóssága ez a nemzetnek, mely engem érzelmileg is rendkívül megfogott. A Bodrog-parti Cambridge és Bodrog-parti Athén névvel is illetett Sárospataknak iskolavárosként óriási tradíciói vannak. Amióta Lorántffy Zsuzsanna 1650-ben behívta Comenius Jánost a pedagógia megújítására, ilyen intellektuális beruházás ebbe a térségbe nem érkezett.

– *Egy új egyetem, miközben korábban azt hallottuk, hogy Magyarországon 7–8 állami egyetem is elegendő lenne...*

– Jelenleg 63 magyarországi egyetem van, ebből állami közel 30 volt, melyből 21 már modellváltó, ami összesen 180 ezer hallgatót jelent. A demográfiai folyamatok 10 százalékkal kevesebb hallgatót jeleznek a következő 20 évre, ezért aztán biztosak lehetünk abban, hogy az új helyzetben nagyon erős küzdelem alakul majd ki az egyetemek között a tehetséges fiatalokért. Nagy vitakérdés, hogy túlságosan széttagolt-e a magyar felsőoktatási rendszer. Korábban már az is többször felvetődött, hogy Budapesten elég lenne egy nagy egyetemet létrehozni. Most más az irány, amely például a vidék népességmegtartó képességének nagyon fontos elemeként tekint arra, hogy a digitális korban hogyan lehet a tudástökézt vidéken tartani, illetve a tudást odavinni.

– *Ha már a vidéket említette, mikor és hogyan kezdődött a kapcsolata a győri egyetemmel?*

– Elárulom, amiről még soha nem beszéltem. Annak idején majdnem Győrben tanultam tovább. Miután a nagyapám mindig azt mondta, hogy a postás egy nyugdíjas állás, megfordult a fejemben, hogy a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola is jó választás lenne. Aztán máshogyan alakult az életem, de a győri egyetemmel már így is több évtizede folyamatosan volt kapcsolatom – kedvenc professzoraim, Bihari Mihály és Kukorelli István okán. Bihari Mihály 2002-ben próbált meg rábeszélteni arra, hogy jöjjenek a győri

jogi karra és pályázzam meg a dékáni pozíciót. Mivel akkor járt le az első Orbán-kormány mandátuma, négyévesnyi kancelláriaminiszerség után nem akartam a családomtól ismét távol lenni. Aztán miután 2010-ben alkotmánybírónak választottak, ismét Kukorelli professzorral kerültem közvetlen kapcsolatba. Smuk Péterrel együtt ekkor már ketten kapacitáltak arra, hogy nekem Győrben a helyem. 2015-ben már én is így gondoltam. Kezdetben habilitált egyetemi docensként, egy évre rá már habilitált egyetemi tanárként dolgoztam a Széchenyi István Egyetem jogi karán. A győri élmények és tapasztalatok mindig nagyon pozitívak voltak. Nagyon büszke vagyok az egyetemi tanári kinevezésre, mert az egy oktatói életpálya csúcsa. De nagyon büszke vagyok a mestertanári aranyéremre is, mivel abban a hallgatói elismerések köszönnek vissza. Innovátornak tartom magam, aki szereti megújítani a dolgokat, még az oktatásban is. A hallgatókat is próbáltam új technikákkal ráébreszteni többek között arra, hogy mennyire összetett problémakör a kormányzás vagy éppen a választás. Hagyomány – ha a pandémia nem szól közbe –, hogy a tanév végén a hallgatókkal elmegyünk

sörözni, ahol kötetlen formában tudjuk megbeszélni a jog és az élet nagy dolgait, de a felezőbálon is igyekszem mindig részt venni. Sajnos, a szakkollégiumi munkába nem tudok nagyobb mértékben bekapcsolódni, de országos szinten a szakkollégiumok mégiscsak adnak feladatot. Tagja vagyok ugyanis a szakkollégiumok szakmai ellenőrző testületének. Mindezt azért említem, mert ennek is köszönhetően széles sávban láttam és látom, hogy miként változik az egyetemi oktatás dinamikája, valamint a hallgatók összetétele és attitűdje, de kutatásaimban azt is megtapasztalhattam, hogy miként viszonyulnak a társadalomhoz, a politikához. Ezek mind nagyon hasznosak voltak annak a megértéséhez, hogy miért is volt értelme elindítani az egyetemi modellváltást. Amely nem oldja meg egyik napról a másikra az egyetemek problémáját, de kinyitja a kaput a változások előtt, motiválja a szereplőket arra, hogy együttesen próbáljanak választ találni a világ kihívásaira. A kormány a felsőoktatásra fordított pénzre úgy tekint, amely beruházás a jövőbe. Ezen felül innovációs technológiai parkok létrehozásával hidat is próbál építeni az üzleti élet és az egyetemi oktatás-kutatás között. ●●●

Dr. Stumpf István jogász, politológus, szociológus, egyetemi tanár, a politikatudományok kandidátusa, volt alkotmánybíró, egykori kancelláriaminiszter. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán 1982-ben végzett, három évvel később másoddiplomázott a Bölcsésztudományi Kar szociológia szakán. Politikatudományi PhD-fokozatot 1996-ban szerzett, 2008-ban pedig habilitált az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán. Ezt követően tanulmányokat folytatott az Egyesült Államokban, illetve Angliában. Jogi diplomájának megszerzése után az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogelméleti Tanszékén tanársegédként dolgozott, majd 1987-től a jelenlegi MTA Politikatudományi Intézet tudományos főmunkatársa lett. Nevéhez köthető a Bibó István Szakkollégium 1983-as megalapítása, s annak öt éven keresztüli vezetése. 1991-ben alapítja meg a Századvég Politikai Iskolát, s igazgatja is mintegy két évtizeden keresztül. Alapító elnöke a Századvég Kutatóintézetnek, alapító szerkesztője a Századvég folyóiratnak. 1994-től az ELTE ÁJK Politológia Tanszékének adjunktusa, majd két évre rá részfoglalkozású docense lett. 2015 szeptemberétől a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karának, valamint az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Politikatudományi Intézetének egyetemi tanára. A Nemzeti Közszerződési Egyetem Amerika Tanulmányok Kutatóközpont tudományos főmunkatársa. 1998 júniusa és 2002 májusa között miniszterként vezette a Miniszterelnöki Hivatal, 2010 júliusától 9 éven át volt az Alkotmánybíróság tagja.

... A cél egy és ugyanaz: minőségi oktatást kínálni idehaza a hallgatóknak! A fiataloknak nem győzöm hangoztatni, hogy egyetlen tökéletes létezik, melyet senki nem vehet el, az pedig a tudástőke. Ráadásul, azt lehet a leginkább konvertálni. Ez manapság még inkább így van, amikor összetett információtömeg zúdul ránk. A tanár hivatása, hogy ne pusztán az ismereteket adja át, hanem egy világos értékrendet, hogy a hallgató képes legyen szelektálni, s az ismereteket új minőségű tudássá összerakni. Az egyetemek feladata, hogy szerepet vállaljanak a nemzeti tudáskincs gyarapításában. Az országunk jövője függ attól, hogyan tudjuk a tudást a mai körülmények között olyanná tenni, amellyel versenyképesé tehetjük a nemzetet.

sal és a szenátus tagjaival együttműködni, s hogy miként változik majd az egyetem iránti elköteleződésük. Az biztos, hogy a modellváltásban egy kegyelmi pillanatot élünk, hiszen az indulási helyzet egyszerű alkalom.

– A jelenlegi helyzetre alapozva néhány hónap múlva várható egy Stumpf-féle vízió?

– Igen. Kell találni olyan fundamentumokat, melyekre a magyar felsőoktatás stabilan felépíthető. Ezen dolgozom. Közben pedig folyamatosan kapom a kritikákat, a vádakat. Nem jó, hogy árokásós politikai kultúra mélyült el Magyarországon az elmúlt időszakban. Mindig valamiféle konszenzusnak voltam a híve, ám a konszenzus nem önmagában vett érték. Az a jó, ha különböző né-

– In what way is the present model change different from the previous attempts experienced in higher education?

– We have reached a turning point: in the period of knowledge society the universities are the flagships of national culture and they are not able to compete for the knowledge and talent, which will lead to the nation lagging behind. It is true that we have had attempts of reform before but these failed due to the resistance of universities. I have been teaching for nearly forty years at different universities and I have experienced that most of these higher education institutions are like still waters. This is what we were rebelling against with the colleges of advanced studies, looking for places and opportunities to acquire additional knowledge. Universities back then and even later on were not in such contact with the outside world, which could have motivated them to consider market and social demand from the users perspective more intensively. Whereas there were plenty of workshops and talented teachers trying to break free from this structural constraint but universities simply “chewed up the reforms” just like the chancellor system introduced by the minister László Palkovics.

– What was the problem with the chancellor system?

– A sort of double power emerged in the higher education institutions in the person of the chancellor and the rector. According to László Palkovics despite this it was still a very important step in forcing universities to operate more economically and to realise that their operation is influenced by market conditions as well. To prove this, some of the bigger universities - slowly the University of Győr as well - are starting to function as a company where lot of different activities exist side by side. Among these, obviously, education and knowledge transfer has a pivotal role but business contacts are also necessary and - based on the idea of Minister Palkovics - the chancellor would have been the ideal person to manage these. We have to mention here that the idea of consistoriums,

”Önmagában a modellváltás nem gyógyír. Viszont megteremti a lehetőségét annak, hogy az egyetemek úgy működjenek, ahogy azt a környezetükkel való együttműködés lehetővé teszi és motiválja.

– A beszélgetés során egyértelműen kitént, hogy a miniszterelnöki megbízatást nem csupán egy feladatként éli meg.

– A modellváltásban belülről is őszintén hiszek, így aztán nehéz lett volna nemet mondani a kormányfő felkérésére. Érdekes, hogy a feleségem a miniszteri és az alkotmánybírói megbízásomat olyan nagyon nem támogatta, ezt viszont teljes erővel. Ráadásul, ez a feladat egy olyan társadalmi tanulási lehetőséget is felkínál számomra, melyet szociológus diplomával sem tudtam volna ilyen mélységben megélni. Például azt már most látom, hogy a kuratóriumok összetételét illetően működni fog majd egy természetes szelekció. A kuratóriumok első öt emberének a kiválasztása a kormányzat felelőssége volt, minden további attól függ majd, hogy ezek a személyek hogyan tudnak egymás-

zópontok közelítése alapján alakul ki egy elfogadott stratégia, ám ahhoz viszont párbeszéd kell(ene).

– Korábban úgy fogalmazott, hogy a Széchenyi István Egyetem számára a modellváltás gyorsítópályát jelent. Mit értett ezalatt?

– Győr sajátos egyedfejlődésen ment keresztül, így vált vidéki főiskolából egy olyan integráló tudásközponttá, amely a nyugat-magyarországi régió mintát teremtő, az üzleti szférával együttműködni tudó, s világos jövőképpel rendelkező egyeteme. A gyorsítópályát az jelenti, hogy egy elkötelezett vezetői csapat és a nemzetközi beágyazottság révén, továbbá a hazai és külföldi hallgatók bevonása által a Széchenyi István Egyetem olyan felsőoktatási intézménnyé válhat, mely azt példázhatja, hogy sikeresztori lehet az egyetemi modellváltás. ▀

whereby business partners would be involved in the operation of the universities, did not bring the expected results either. The Orbán Government made a decision in 2016 that was published in the document „Gear Shifting in Higher Education” stating that the whole higher education institution system must be transformed by 2030. The question of how to remove universities from the government run system and change to the public foundation form had already came up in the middle of the first decade of the new millennium. After a deep breath, this version seems to be coming to life. The first 10 universities - among them the University of Győr - have already gone through the model change. These institutions have got rid of their governmental chains and most of the bureaucratic regulations and last but not least removed the employees from civil servant status. With this move they might have lost a degree of security but their wages can be defined more freely and not follow the civil servant pay scale. In the first round we would like to introduce a two times 15% pay rise and in the end achieve a gross salary of 500 000 HUF for the assistant lecturers and gross 1 million HUF for the professors. Another advantage of the model change is that it can extricate the otherwise hidden energies of a university. For example, I am aware of several inventions that were kept in the drawer because the management of the university were not interested to ramp up the necessary funding and they also failed to encourage and support the interest of the owner of the invention. I would also like to emphasize here that in itself the model change is not a remedy. However, it creates the possibility for universities to operate in a way facilitated and motivated by the cooperation with their environment. It is a known fact that the state operated status has been replaced by the Board of Trustees, which has five carefully selected members committed to the university. They are responsible for their activities and achievements and can be held accountable by the university, the public or even by the Alumni Magazine. The state indirectly monitors the quality

... through the new financing system. Earlier we have been criticized that the state is handing over the property to these five people. This is not true! We are talking about a public foundation performing public duties, which means that all property in the foundation can only be used for higher education purposes. This is not privatisation, this is motivation! The foundation system opens the possibility for co-operation, allows freer financial management and facilitates innovation. This is what the government wants to support significantly. It was a difficult decision and a risky one as well to start such an important structural reform a year and a half to two years before the elections.

– What are the experiences?

– During my online tour of the universities, I met 2500 people asking me over hundred questions from which I could see that there is a lot of uncertainty at present. Naturally financing was a hot topic. I told everyone that instead of the preferential European Union loans Hungary would use its own sources to support the universities. Namely the Economy Restart Fund and a possible bond issue. The financial system of the higher education institutions is also under transformation, a very important point of which is property transfer. Széchenyi István University is also receiving more and more previously state owned assets, which will have to be responsibly managed. Earlier the universities' financial system was unipolar and only looked at the number of students. We are planning to make it tripolar, where Research and Development and the infrastructure to be developed also play a significant role. An important future change planned is that after the modification of the tax system companies will be able to write-off their support given to universities on their taxes. Above a certain amount the scale of the write-off may reach 300% of the support given.

– Having an insight into the operation of different universities, what are your experiences? Are there any common dominators?

– It has been recognised everywhere, that the success of the institution depends on the harmonic co-operation of

the state and the three university stakeholders – that is the Board of Trustees responsible for strategic leadership, the rector representing the Senate and the Senate ensuring the autonomy of the institution. For that matter, there are plenty of differences. Let's take the Győr model to start with, where the President is a member of the university's leadership, just like at Corvinus University. And then there are institutions that have kept the Chancellor but we have examples for the opposite as well.

– All in all, the original concept is recognisable, isn't it?

– In the beginning we always face difficulties. The real new situation will be brought about by the scientific universities, which are currently under transformation. From the 1st August they will have to change to the new model, which is an extremely difficult task as they struggle to cope with exiting the system of public financing. However, we are hopeful. We can see a strong co-operation in the formation of the statutes, which define the basis of co-operation between the Board of Trustees, the Rector and the Senate, and, as I have mentioned before, this is a key element. I would also like to add here that besides the previously listed points, I have received another task from the Prime Minister, Viktor Orbán. Namely to establish the Tokaj-Hegyalja University from a greenfield investment in my hometown on the of Sárospatak Campus, which has left Eger University without a legal successor. We owe this to the nation and it affects me emotionally as well. Cambridge or Athens upon Bodrog as they call Sárospatak, has great traditions in education. Since Zsuzsanna Lorántffy invited Johannes Amos Comenius to renew the pedagogy, there has not been such intellectual investment in this region.

– A new university? We have been told, that 7-8 state universities are enough in Hungary...

– Today there are 63 universities in Hungary, from this 30 were state run, out of which 21 have begun the model change affecting 180 thousand students. The demographic trends forecast 10 per cent fewer students over

the next 20 years. We can be certain that there will be fierce competition for talented students. It is a debatable issue whether the Hungarian Higher Education is too fragmented or not. Previously the issue of having just one big university in Budapest has occurred several times. Now the direction has changed, how to move and keep the knowledge capital in rural regions in this digital age is a key element in retaining the rural population.

– Speaking of the rural regions, when and how did your relationship start with the university in Győr?

– Let me tell you a secret, I have never told anyone before. I almost went to work at the university in Győr. My grandfather told me that the post offers a job for life without having to do much. I really considered applying to the Transportation and Telecommunication College of Technical Sciences. Then my life took a different turn, but I have had special connection for decades to the Győr university through my favourite professors Mihály Bihari and István Kukorelli. In 2002 Mihály Bihari tried to convince me to come to the Legal Faculty of Győr and apply for the dean's position. The first mandate of the Orbán Government has just expired and after four years of being a Minister in the Prime Minister's Office, I did not want to part with my family again. Then in 2010 when I was elected Constitutional Judge, once again I came into close contact with Professor Kukorelli. Together with Peter Smuk they persuaded me that Győr is where I belong. In 2015 I thought so myself, so in the beginning I worked as a habilitated associate professor and later as a professor at the Law Faculty of Széchenyi István University. My experiences of Győr have always been positive. I am very proud of my professorship, which indicates the peak of a university career. However I am also extremely proud of my Master Teacher Gold Medal because it reflects the opinion of the students. I consider myself an innovator who likes to renew things in education as well. Using new techniques, I always tried to make students realise, among other issues, the complexity of governance and the elections. It is a tradition – unfortunately interrupted by the pandemic – that

at the end of the academic year we go for a beer with the students where discussions of the big legal and everyday issues are more casual. I always try to participate on the “Felező bál” a ball that marks the half way of one’s studies. Unfortunately I cannot participate more in the work of the College for Advanced Studies but on the national level these colleges still give me a lot of tasks. I am a member of the professional assessment committee of the Colleges for Advanced Studies. I mention these to show that I am aware of the changes and dynamics of the tertiary education, the composition and attitude of the student and in my research I have experienced their relation to society and politics. All of these were very useful to understand the necessity of the model change. It will not solve the problem of the universities from one day to the other, but will open the door for change, and motivate the participants to find solutions to the challenges of the world. The government regards the money spent on education as an investment into the future. In addition, it wishes to build a bridge between the business world and academic education and research by establishing innovation technology parks. The target is the same as always: to provide quality education to students! I keep repeating to students that there is only one type of capital that cannot be taken away and that is knowledge capital. Furthermore, it is the most convertible. Never this has been truer than today when we are flooded by a complex mass of information. The teacher must not only transfer knowledge, but also represent clear values so that students can select and compile quality knowledge. The role of the universities is to play a part in the accumulation of the national knowledge. The future of our country depends on how we can develop knowledge so that it makes our nation competitive.

– *During the course of this interview it has become clear that your commission from the Prime Minister is more than just a task for you.*

– I truly believe in the model change so it would have been real difficult to say no to the Prime Minister. It is strange that my wife was not so supportive when I was appointed as a minister

Dr. István Stumpf lawyer, political scientist, sociologist, university professor, political science PhD, former constitutional judge, former Minister of the Prime Minister’s Office (Deputy Prime Minister) He graduated from Eötvös Loránd University, Faculty of Law with degree in law in 1982, then three years later, he received a second degree in sociology from Eötvös Loránd University, Faculty of Humanities in 1985. He received his PhD in political sciences in 1996 and he habilitated in 2008 at Eötvös Loránd University, Faculty of Law and Political Science in the following years he studied in the United States and in the UK. After graduating with a degree in law he worked as an assistant professor at Eötvös Loránd University, Faculty of Law, State and Legal Theory Department. Since 1987 he has been a senior researcher at the Institute of Social Sciences of the Central Committee of the Hungarian Academy of Sciences. He founded the Eötvös Loránd University Bibó István Law College in 1983 and directed it for five years. In 1991, he founded the „Századvég” Fin-de-siecle Political School and he was the head of it for two decades. He is the founding editor of the Fin-de-siecle periodical. From 1994 he worked as a senior lecturer and after two years as an associate professor at Eötvös Loránd University, Faculty of Law, Political Science Department.

From September 2015, he was a full time professor at Széchenyi István University, Ferenc Deák Faculty of Law and at Eötvös Loránd University Faculty of Law, Institute of Political Science. He is a senior research professor at the National Civil Service University, American Studies Research Centre. Between 1998 and May 2002 he was Minister of the Prime Minister’s Office. From July 2010 for nine years he was the member of the Constitutional Court of Hungary

and as a constitutional judge. However, this time she is fully behind me. Furthermore, this task offers me an opportunity for societal study, which I could not have experienced in such depths even with my degree in sociology. I can already see that concerning the composition of the Board of Trustees we will experience a natural selection. The first five members were selected by the government but all the rest depends on how these people can co-operate with each other and with the members of the Senate, and how their commitment towards the university changes. One thing is for certain, in the model change we are living through a moment of reverence, as the beginning is a one off occasion.

– *Based on the situation today, in a few months time can we expect a Stumpf-type vision?*

– Yes. We have to find such fundamentals upon which we can stably build the Hungarian higher education. That is what I am working on. Mean-

while I am constantly being criticised and blamed. It is not good that in the past period the political culture has become malicious. I personally have always supported consensus, but consensus is not a value in itself. It is best when it is reached by bringing different viewpoints closer to each other but for this we need dialogue.

– *Earlier you said that model change for Széchenyi István University could be fast tracked. What did you mean?*

– Győr has gone through a special evolution and from a rural college it became an integrated centre of knowledge that sets and example in the Western Hungarian region, it has a clear future vision and is able to co-operate with the business sector. The fast track means that by a committed management and internationalisation, and by attracting national and international students, Széchenyi István University can develop into such a higher education institute that exemplifies the success of the model change. ■

BEMUTATKOZIK AZ ÚJ REKTOR
GETTING TO KNOW THE NEW RECTOR

SZERETHETŐ, TEKINTÉLYES EGYETEM A CÉLOM

MY GOAL IS AN ESTEEMED AND
LOVABLE UNIVERSITY

DR. BARANYI PÉTER 2021. JÚLIUS 1-JÉTŐL A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM 4 ÉVRE MEGVÁLASZTOTT, A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK ÁLTAL KINEVEZETT ÚJ REKTORA. PROGRAMJÁNAK MARKÁNS ELEME A TEKINTÉLYES, SZERETHETŐ, MAGAS MINŐSÉGET HIRDETŐ ÉS MEGVALÓSÍTÓ GYŐRI EGYETEM.
DR. CZINEGE IMRE (2002–2005), DR. SZEKERES TAMÁS (2005–2013) ÉS DR. FÖLDESI PÉTER (2013–2021) UTÁN BARANYI PROFESSZOR A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM NEGYEDIK REKTORA.

SZÖVEG/TEXT: **WINKLER CSABA** | FOTÓ/PHOTO: **KÖNCZÖL JÁNOS** | FORDÍTÁS/TRANSLATED BY: **KIVIHARJU-TURI ADÉL**

DR BARANYI PÉTER WILL BE THE NEW RECTOR OF SZÉCHENYI ISTVÁN UNIVERSITY APPOINTED BY THE HUNGARIAN PRESIDENT AFTER BEING ELECTED FOR A 4-YEAR TERM STARTING FROM THE 1ST OF JULY 2021. CREATING AN ESTEEMED, LOVABLE UNIVERSITY IN GYŐR, WHICH PROMOTES AND IMPLEMENTS HIGH QUALITY EDUCATION IS THE FOCAL POINT OF HIS PROGRAMME. PROFESSOR BARANYI WILL BE THE FOURTH RECTOR OF SZÉCHENYI ISTVÁN UNIVERSITY AFTER DR CZINEGE IMRE (2002-2005), DR SZEKERES TAMÁS (2005-2013) AND DR FÖLDESI PÉTER (2013-2021).

”

Vallom, hogy **a különböző tudományterületek és a művészetek művelése kölcsönösen gazdagítják egymást, s ezáltal erősítik az intézményt.** Célom, hogy oktatási, tudományos programjaink minél nagyobb része a széchenyis karok együttműködésén alapuljon.

– Kalocsáról indultam, Kecskeméten, a Piarista Gimnáziumban érettségiztem 1988-ban, majd az akkor még kötelező katonaság következett. Egyetemi tanulmányaimat a Budapesti Műszaki Egyetemen, villamosmérnök szakon végeztem – kezdi életútja eddigi állomásainak és rektori programjának bemutatását dr. Baranyi Péter.

– *Miért a villamosmérnöki szakot választotta?*

– Mindig is villamosmérnök és informatikus szerettem volna lenni. Édesapám is villamosmérnök volt. Nem volt kérdés, hogy én is ebbe az irányba induljak. Gyerekkoromban mindenféle

elektromos berendezés érdekelt, de építettem számítógépet is. Gimnazistaként latin–magyar nyelvfordító szoftvert írtam, ami a bonyolultabb nyelvi szerkezetet is felismerte.

– *Ön ebből a szempontból is jó példát adhat a hallgatóknak, a doktoranduszoknak.*

– Az a kíváncsiság vitt előre a tudományos pályámon, ami gyerekkoromban is jellemzett. A legfontosabb eredményeim közül hármat említenék. Megalkottam egy matematikai transzformációt, ami az irányításelméletben külön iskolát teremtett. Egy professzor kollégámmal közösen megalkottam a kognitív infokommunikáció fogalmát

és tudományos szemlétmódját, amely mára önálló tudományterületté vált. Két kollégámmal közösen találtuk fel és alkottuk meg a virtuális valóság alapú böngészőt. Pályafutásom során több mint száz egyetemen voltam meghívott előadó. Ugyanakkor mindig része volt az életemnek a tudományok és a művészetek közötti kapcsolat, harmónia megteremtésének az igénye. 1997-ben, már a tudományos pályám kezdetén, egy fémekből készült, Schöffer stílusát idéző avantgárd szobromért díjat kaptam. Díjazottként két hétig Cézanne szobájában lakhattam – avat be az új rektor alkotóművészi pályájának különleges sikerébe.

...

... – Eddigi életutam bizonyítja, hogy valódi universitasban gondolkodom. Vallom, hogy a különböző tudományterületek és a művészetek művelése kölcsönösen gazdagítják egymást, s ezáltal erősítik az intézményt. Célom, hogy oktatási, tudományos programjaink minél nagyobb része a széchenyi karok együttműködésén alapuljon. Erre már eddig is számos példa volt, említhetném a jogászok és a mérnökök kooperációját az autonóm járművek témakörében. Nagyon fontos, hogy miközben munkatársaink elmélyülnek kutatási területük megismerésében, keressék az együttműködés lehetőségeit más területek művelőivel. Vezetőként fontos feladatomban tartom, hogy ehhez a közös munkához

mindenkinek, minden tudományterületnek, művészeti ágak egyformán segítséget, támogatást nyújtsak. Közös lehetőségünk és közös felelősségünk, hogy a térség gazdaságának, társadalmának jövőjével kapcsolatos kihívásokra integrált válaszokat tudjunk megfogalmazni.

Én ezt a szemléletmódot képviselem – teszi hozzá a professzor.

– Gábor Dénes Nobel-díjas tudós híres mondása „a jövőt nem lehet megjósolni, de fel lehet találni”. Egyetemünk térségi szerepét is ebben látom, hogy találjuk fel közösen a jövőnket! Nagy az intézmény felelőssége abban, hogy a térség számára meg tudja határozni, mi lesz öt-tíz év múlva. Amikor a japán Gifu kutatóintézet-

ben és a Hongkongi Kínai Egyetemen tanítottam, vagy Angliában kutattam, olyan dolgokat láttam a laboratóriumokban, amelyek később, néhány év múlva megjelentek a mindennapi életben. A Széchenyi-egyetem tudósai is értik, látják a jövőt, az azt formáló irányokat, amit el kell mondanunk, közkinccsé kell tennünk a térség számára. A cégeknek, a hallgatóinknak, a társadalomnak egyaránt. Az egyetem dinamikusan fejlődött az elmúlt években, ami már a legnevesebb nemzetközi felsőoktatási ranglistákon is viszatükröződik. A QS világranglistáján idén először szerepel intézményünk, rögtön a 801–1000. helyen, emellett idén másodszor került a világ legjobbjai közé a Times Higher Education listáján, amely az egyetemeket az ENSZ által megfogalmazott 17 fenntartható fejlődési cél alapján vizsgálja. A további fejlődést segíti, hogy a modellváltás következtében a következő időszakban egyre inkább saját lábára áll intézményünk.

– *Mitől szerethető az egyetem?*

– Rectori pályázatomban valóban azt írtam, hogy az egyik célom, hogy tekintélyes és szerethető legyen az egyetem. Az utóbbin azt értem, hogy munkatársaink, hallgatóink komfortosan, jól érezzék magukat itt. Épületeink legyenek impozánsak, az általunk nyújtott szolgáltatások pedig nemzetközi színvonalúak. Vallom, hogy a győri egyetem ilyen. Infrastruktúrája bárhol megállja a helyét Európában és a világban. Mert fordítva nem működik: ha egy egyetem nem impozáns, a szolgáltatásai nem minőségiek, az nem igazán szerethető. Arra töreksem, hogy a munkaidő után is színes élettel teli legyen a kampusz. Azt szeretném, hogy a hallgatók „lájkolják” az egyetemet, s amikor diplomával a kezükben elbúcsúznak az alma mater-től, visszatekintve, büszkeséggel a szívükben gondoljanak az itt töltött fantasztikus hallgatói évekre. A Széchenyi István Egyetemnek szerencsére nincs kerítése, ami egyrészt a nyitottságát szimbolizálja, másrészt még inkább kihasználható adottság. Legyünk jobban büszkéek arra, hogy egyetemünket munkatársaink, a város, a térség közösen hozta létre – mutat rá a rektor. ■

– I come from Kalocsa, I completed secondary school in 1988 at the Priest School in Kecskemét, after which came my, then still compulsory, military service. I conducted my university studies at the department of electrical engineering at the Budapest University of Technology – begins Dr Baranyi Péter when asked about his life so-far and his programme as rector.

– *What made you choose electrical engineering?*

– I have always wanted to be an electrical and computer engineer. My father was also an electrical engineer. There was never any doubt that I was going to take this path as well. As a child I was interested in all sorts of electrical appliances, but I also built computers. In secondary school I wrote code to translate from Latin to Hungarian, which could even detect larger grammatical structures.

new rector, giving us a peek into this unique artistic success.

– My life's work so far proves that I think in terms of a true universitas. I believe the various arts and sciences mutually enrich each other and strengthen the university. My goal is for more educational and scientific programmes to be based on the cooperation of departments at Széchenyi. There have already been many examples of this, like the cooperation between lawyers and engineers on the topic of autonomous vehicles. It is very important for our associates to be open to collaboration with professionals from other fields, while deepening their understanding of their own field of research. As a leader, providing help and support to everyone, every science and every art to ensure this collaboration is a very important task. It is our common opportunity and responsibility to face the future challenges to the economy

ranking systems show how quickly the university has evolved over the past few years. This year our university has been ranked for the first time by QS and is already at the 801-1000th place. This year we have also placed among the best for the second time on the Times Higher Education list, which ranks universities based on the UN's 17 goals for sustainable development. Development is further helped by the growing independence that the university will experience in the coming period thanks to the change to private funding.

– *What makes a university lovable?*

– I did mention in my application for rector that one of my goals is to create an esteemed and lovable university. By the latter I mean that our colleagues and the students are comfortable and enjoy being here. Our buildings should be impressive

I believe **the various arts and sciences mutually enrich each other and strengthen the university.** My goal is for more educational and scientific programmes to be based on the cooperation of departments at Széchenyi.

– *This could provide a great example to students and postgraduates.*

– It was my childhood curiosity that propelled me forward throughout my career in science. I would like to share three of my most significant accomplishments. With a professor colleague of mine we created the notion and scientific approach of cognitive infocommunication, which, today, has become an independent field of science. Together with another two colleagues we invented and created the virtual reality based search engine. Over the course of my career I have been a guest speaker at over 100 universities. At the same time the connection between science and art and a desire for harmony has always been part of my life. By 1997, at the beginning of my scientific career I received an award for my Schöffer inspired avant-garde statue made from various metals. The prize was that I could stay in the room of Cezanne – says the

and society of the region, and to give complex answers to the questions that arise. That is how I view it – adds the professor.

– As the famous scientist and Nobel laureate Dénes Gábor said “The future cannot be predicted but futures can be invented.” This is how I see the regional role of our university. Let us invent our future together. The university has a great responsibility in determining the next 5-10 years of the region. When I was teaching at Gifu University in Japan and The Chinese University of Hong Kong and during my research in England too I saw things in laboratories, which in a few years' time entered everyday life. The scientists at Széchenyi University also understand this. They see the future and the forces shaping it. We have to talk about it and make it accessible to the whole region, including the companies, the students and wider society. The most accredited international university

and the services we provide should meet international standards. I believe the university of Győr is like this. Its infrastructure is on par with that of Europe and the rest of the world. It doesn't work the other way round; if the university isn't impressive and the services are of low quality then the university isn't really lovable. I am working towards a vibrant campus-life after work hours. I would like the students to ‘give a thumbs up’ to the university, so after they leave with the alma mater diploma in-hand, they can look back at their wonderful student years with their hearts filled with pride. Luckily, Széchenyi István University has no fence, which on the one hand, symbolises its openness, and on the other, it is an opportunity to be exploited. We should be proud, that our employees, the town and the region have worked together to create the university – points out the rector. ■

PARTNERSÉG A KUTATÁSBAN

A MINŐSÉG NEMZETKÖZI MÉRCE

DR. BOKOR JÓZSEF AKADÉMIKUS, PROFESSZOR EGY SIKERES ÉLETÚT RÉSZÉKÉNT LETT 2020. AUGUSZTUS 1-JÉTŐL A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEMÉRT ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMÁNAK TAGJA. AZ AKADÉMIKUS A GYŐRI JÁRMŰIPARI KUTATÓKÖZPONT MEGHATÁROZÓ, ALAPÍTÓ SZEMÉLYISÉGE, A TUDOMÁNYOS ÉLET MINŐSÉGÉNEK, NEMZETKÖZI KAPCSOLATAINAK SZIGORÚ ALAKÍTÓJA. AZ MTA SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ÉS AUTOMATIZÁLÁSI KUTATÓINTÉZET KUTATÓPROFESSZORAKÉNT, AZ EÖTVÖS LORÁND KUTATÓI HÁLÓZAT TERMÉSZETTUDOMÁNYI ALELNÖKEKÉNT ÚJ LENDÜLETET HOZOTT EGYETEMÜNK TUDOMÁNYOS ÉLETÉBE. A JÁRMŰIPARI KUTATÁSOKAT KONCENTRÁLVA 2010-BEN ALAKULT MEG GYŐRBEN, EGYETEMÜNKÖN A JÁRMŰIPARI KUTATÓKÖZPONT. AZ INDULÁST, A SZERVEZET KIALAKÍTÁSÁT DR. PALKOVICS LÁSZLÓ ÉS DR. BOKOR JÓZSEF AKADÉMIKUSOK NEVE, TEVÉKENYSÉGE FÉMJELZI.

SZÖVEG: WINKLER CSABA | FOTÓ: DR. BOKOR JÓZSEF ARCHÍVUMA

– 2010-ben jött a megkeresés a győri egyetemről. Mivel a fővároshoz kötöttek az egyetemi, az akadémiai és a nemzetközi kapcsolataim, senki sem értette, hogy miért fogadtam el. Úgy gondolták, hogy Győr nem az én területem, ahol működnöm kell. A Műegyetemen doktori iskolát vezettem, ez a kiválósághoz kötődött. Kiváló emberek doktoráltak nálam. Vannak köztük nemcsak a hazai egyetemeken, hanem Nyugat-Európában, az Egyesült Államokban dolgozó kutatóprofesszorok, cégvezetők. Egy bizonytalan helyzetbe léptem, ráadásul senkit sem ismertem Győrben. Persze voltak előzetes ismereteim, de azok inkább

negatív tapasztalatként jöttek elő. Az 1990-es évek elején részt vettem az akkori főiskola akkreditációjában. Akkor, három évtizeddel ezelőtt az volt a véleményem, hogy ez egy technikum.

– *Mi billentette át a véleményét?*

– Aztán évtizedekig nem fordultam meg az intézményben. 2010 körül a hívó szóra mégis eljöttem, megismerkedtem itteni emberekkel. Dr. Palkovics László azt mondta nekem, hogy itt támogatásra érdemes, ambiciózus emberek vannak. Elvem, hogy nézzünk szét az egyetemeken, ne csak Budapest legyen a vizsgálódási terepünk. Törődnünk kell a tehetségekkel más-

hol is – mondta nekem egy évtizede a mai innovációs miniszter. Nagyon jó, engem meggyőző élmény volt az akkori rektor, dr. Szekeres Tamás hozzáállása. Nagyon nyitottan gondolkozott, nagy tervekhez vázolt. Szerintem – akkor azt gondoltam – túl nagyokat. Azt hittük, hogy ezek a folyamatok gyorsak lesznek. Láttam az itt dolgozó fiatalok munkáját, törekvéseit. Megkedveltem őket. Van bennük tehetség, szorgalom, kitartás. Akkor megfogalmaztam: építsünk ki Magyarországon egy modellt. Nemzetközi élvonalbeli, hazai kutatóintézetekkel kialakított kapcsolatokon keresztül emeljük ki a legtehetségesebb kollégákat!

– *Mennyi idő után látta az első eredményeket?*

– Azt gondoltam, hogy erre három év elegendő lesz. Gyorsabb tempóhoz voltam – részben az amerikai MIT-en (Massachusettsi Műszaki Egyetem) vagy akár a hazai akadémiai intézetek példájához – szokva. Itt hat év kellett ehhez. Elégedett soha nem lehet az ember, de most vagyunk abban a fázisban, hogy jönnek az eredmények. Az együttműködés tartalmas mindegyik oldalról. Elsősorban az MTA, jelenleg az ELKH Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet kutatóival van kapcsolatunk. Néhány területet hoztunk ide, melyeknek itt is voltak gyökerei. Ilyen a robotika, a gyártásipar 4.0 és 5.0, az irányításelmélet, járműdinamika és a mesterséges intelligencia. Ezek ma célterületek a nemzetközi kutatásban is. Az alkalmazások jelentősek az autonóm rendszerekben – benne a közúti és a légi járművek, drónok –, a kommunikációs technológiában, az adatkezelésben, a big data módszertanban. Úgy gondolom, hogy ezen területeknek sikerült beemelkedniük az országos kutatási rendszerbe. A nemzetközi kapcsolatokat most építjük. Itt eddig főleg lokális kapcsolatokra hagyatkoztunk, ezt most jelentősen tágítjuk. Eddig nem voltak olyan eredmények, melyek egy tágabb kapcsolatrendszer lehetőségét adták volna. Most lesznek ilyenek.

– *A hazai felsőoktatás és a politika néhány évenként a reformok, az átalakítás terveit alakítgatja. Ön, mint egyetemi vezető, mint az előző akadémiai alelnök, tudományos kutató, ebben él.*

– A kormányzat a felsőoktatás átalakítására, a hazai kutatás megerősítésére nagy erőket mozgósít, nagy összegeket fordít. Ennek egyik módja a kutatói hálózat megerősítése. Egy hatékonyabb irányítás, a tudományt középpontba állító irányítás van kialakulóban. Anyagi értelemben is megerősített kutatói hálózat jött létre. Az egyetemeken is hasonló folyamatok indultak el. Az Eötvös Loránd Kutatói Hálózatnak tizennyolc kutatóközpontja és kutatóintézete van, ennek természet-tudományi alelnöke vagyok, korábban ...

... a Magyar Tudományos Akadémián ugyanennek a kutatói hálózatnak voltam az alelnöke. Van 150 kutatócsoportunk az egyetemeken is. Az egyetemi kutatások szétforgácsolódását kívánjuk megállítani, az erőket egyesítjük. Azon dolgozunk, hogy egy kritikus tömeg jöjjön létre azokon a nemzetközi kutatási területeken, ahol Magyarország kompetens. Az első körbe bekerült a Széchenyi István Egyetem és a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet által vezetett mesterséges intelligencia, valamint az autonóm járművek téma. Egyetemünk még legalább öt programba bekerül. Ilyen a víztudomány, a hidrogénteknológia, a védelmi kutatások.

Volt egy előkészítő bizottság, megfontoltan mérlegeltünk. Tíznel több területen alakított a kollégák bevonásával szakmai bizottságokat az egyetem. A hallgatók is folyamatosan részesei voltak a modellváltást előkészítő lépéseknek, döntéseknek. Győriben egy nagyon alapos előkészítő munka folyt. Az egyetemi kollégák bevonása, naprakész tájékoztatása is korrekten történt. A Széchenyi István Egyetemet Működető Kuratórium az intézményt ismerő, a fejlődéséért eddig is aktívan dolgozó tagokból áll. Ilyen a Felügyelő Bizottság is. Kell, hogy a felsőoktatás-politikát, az adott intézményt naprakészen ismerő, tekintélyes személyiségek működtessék, fejlesszék az egyetemet.

vesz egyetemünk, s jelentős összeget kaptunk ezen a pályázaton is. Látom azokat a helyeket, ahol egyetemünknek mindenképpen meg kell lennie, ott kell lennie. A kuratóriumi munkában nagyon jó együttműködést alakítottunk ki. Tájékoztattak vagyunk. Az egyetemi feladatok megismerésében, a működésben mindenki otthon van. Nagyon jó munkát végez dr. Filep Bálint, az egyetem elnöke, s hasonló a véleményem a rektor és a kancellár tevékenységéről, a három felsővezető összedolgozásáról is. Úgy gondolom, hogy a járműipari kutatásokhoz a magyar hozzáadott értéket a Széchenyi István Egyetem kutatásai jelentős mértékben segítik. Ezt nem-

Az egyetemeken nincs oktatás tudomány nélkül. **A tudomány minősége, elismertsége a jövőkép legfontosabb alakítója, hitelesítője.**

A tudást elő kell állítani, tovább kell adni. Ha nincs kutatás, nincs tudományos eredmény. Ha nincs egy olyan csapat, amelyik a megfelelő úton járva sikeresen működik, akkor csak követő lehet egy egyetem.

– *A munka magas minősége és a programok mentorálása egymást erősítő elvárások.*

– Szükséges a nagyon koncepciózusan felépített tudományos program, ami kellően előre tekint. Legalább öt évre. Ezekhez a kutatási programokhoz jelentős anyagi források is tartoznak. Ehhez persze az egyetem kutatási potenciáljának is nőnie kell. Partnerségben gondolkodunk olyan együttműködő felekkel, melyek egy-egy területen hangsúlyosabb tevékenységet mutatnak fel. Egyetemünk a nemzeti kutatási laboratóriumokon keresztül egy jeles kutatói körbe került be, s ott tagként aktívan jelen van. Én ezt nagy eredménynek, a jövőre vonatkozó nagy lehetőségnek tartom.

Nagyon korán megismertem a modellváltás koncepcióját, s úgy látom, ez az egyetemi autonómiát, a működés biztonságát hosszabb távon segíti, engedi építeni. Az elsők között gondoltuk, mondtuk, hogy ez a modell a Széchenyi István Egyetem számára hasznos lesz.

Fontosnak tartom, hogy nálunk a város és az egyetem gyümölcsöző kapcsolata is jelen van a kuratóriumban. Mindig kiderül, hogy mennyire fontos a városnak, a nagytérnek, a gazdaságnak a győri egyetem.

Az egyetemeken nincs oktatás tudomány nélkül. A tudomány minősége, elismertsége a jövőkép legfontosabb alakítója, hitelesítője. A tudást elő kell állítani, tovább kell adni. Ha nincs kutatás, nincs tudományos eredmény. Ha nincs egy olyan csapat, amelyik a megfelelő úton járva sikeresen működik, akkor csak követő lehet egy egyetem.

– *A magas minőségnek, a nemzetközi mérce alkalmazásának ön a széchenyiis garanciája.*

– Én a magas minőséget, a nemzetközi szintet képviselem. Egyedülálló, hogy ekkora nagy összeget ad a kormány kutatásra. Az oktatás, a kutatás együttes fejlesztésekor a nemzetközi trendnek megfelelő területeket preferáljuk. A Nemzeti Labor programban is részt

csak az Audi tudja hasznosítani, hanem más cégek is. A cégek velünk együtt igé-nyes kutatói munkát tudnak végezni, s erre egyedül nem lenne lehetőségük. Ez a szinergia itt hamarosan kialakul.

– *Ön mindig kiáll a munkatársai megbecsüléséért, egzisztenciális gyarapodásukért.*

– Tudományszervezőként, kurátorként, kollégaként is fontosnak tartom munkatársaim megbecsülését. Tisztességesen dolgozó, becsületes, lojális munkatársaim vannak. Húzó alapállással oldják meg a feladatokat. Nekem az a dolgom, hogy kiálljak értük, segítsem karrierjüket, segítsem emberi problémáik megoldását. S ezt én szívesen teszem.

– *A Járműipari Kutatóközpont egy jó kedélyű munkahely, derűs kollégákat, kutatókat láttató szervezet.*

– Erre nagyon büszke vagyok, s elégedetten tapasztalom a jó hangulatot a kollégák körében. Ez az egyik tényező, ami miatt itt vagyok. ■

JOBB ADNI, MINT KAPNI

ELISMERÉS A PÉLDAKÉPEKNEK

AZ IDEI SEMMELWEIS-NAPON „GYŐR VÁROS EGÉSZSÉGÜGYÉERT” KITÜNTETÉSBEN RÉSZESÜLT DR. PAPP MÁRIA MAGDOLNA HÁZIORVOS, BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS, EGYETEMÜNK FOGLALKOZÁS-EGÉSZSÉGÜGYI FŐORVOSA. A DÍJ ÁTADÁSAKOR DR. DÉZSI CSABA ANDRÁS POLGÁRMESTER, INTÉZMÉNYÜNK EGYETEMI TANÁRA A MÉLTATÁSBAN A KITÜNTETETTEKRŐL ELMONDTA: „ŐK IGAZI PÉLDAKÉPEK A FIATAL KOLLÉGÁK SZÁMÁRA”. A SZENT LÁSZLÓ-NAPI DÍSZKÖZGYŰLÉSEN DR. GALLI CSABA BÉLA, A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM TANÁRA, A GYŐRI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG VILÁGI VEZETŐJE A GYŐRI FELSOÓKTATÁST SZOLGÁLÓ, TÖBB ÉVTIZEDES, KIVÁLÓ OKTATÓI ÉS VEZETŐI TEVÉKENYSÉGE, VALAMINT AZ INTERNET ALAPÚ TÁVOKTATÁS MEGALAPOZÁSÁBAN ÉS IRÁNYÍTÁSÁBAN VÉGZETT EREDMÉNYES MUNKÁJA ELISMERÉSEKÉNT SZENT LÁSZLÓ-ÉRMET VETT ÁT GYŐR POLGÁRMESTERÉTŐL.

„Lelket ápol, testet gyógyít” – írtuk dr. Papp Mária Magdolna főorvos asszonyról a Széchenyi Alumni Magazin 2011. évi téli számában. – 1987 óta dolgozom a Széchenyi István Egyetemen. Egész életemet áthatja a „jobb adni, mint kapni” szemlélet. A mai napig nagyon örülök annak, ha a pácienseim problémáit sikerül megoldanom. Úgy vélem, hogy a lelkek ápolása a legnagyobb kihívás, a többihez szakmai rutin kell, amit viszont meg lehet tanulni. Velem szemben szinte már-már kialakult elvárás, hogy mindent megoldjak.

2012-ben a nemzeti erőforrás miniszter dr. Papp Mária Magdolna belgyógyász felnőtt háziorvos, a Széchenyi István Egyetem és a Pannonhalmi Bencés Főapátság foglalkozás-egészségügyi főorvosa részére több évtizeden át végzett kimagasló szakmai munkássága elismeréseként Batthyány-Strattmann László Díjat adományozott. ▀

Dr. Galli Csaba Béla a Széchenyi István Egyetemen 1977-től kezdődően, negyvennégy éven át, szakmai, közösségi testületekben – Járműgyártási Tanszék, Felnőttképzési Központ, megyei munkaügyi koordinációs testületek, Győri Evangélikus Egyházközség, Győri Igazságügyi Szakértői Kamara, érdekvédelmi szervezetek – végzett értékes tevékenységét, az internet alapú távoktatás győri, térségi megalapozásában, szervezésében, irányításában megvalósított eredményes munkáját ismeri el a Szent László-érem.

Friszdiplomás okleveles gépészmérnökként az IKARUS Karosszéria és Járműgyárban dolgozott Budapesten, majd 1977-ben a Széchenyi István Egyetem jogelődjénél, a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán lett adjunktus. Jelenleg is az egyetemen, az Audi Hungaria Járműmérnöki Kar Járműgyártási Tanszékén docens. Oktatási tevékenysége mellett 13 évig igazgatói feladatokat látott el az egyetemi Felnőttképzési Központban. 2012-től 2020 decemberéig a Győri Evangélikus Egyházközség felügyelője. ▀

”

A kezdő csapat azért volt számomra nagyon fontos, mert **sikerült egyetemi oktatási tapasztalattal, motivált lendülettel rendelkező fiatal kollégákat alkalmaznunk.** A napi feladatok megoldásában, a gondolkodásunkban mindannyian rokonok voltunk. Mindenki előtt ott állt a lehetőség, hogy megteremtse az új főiskola szellemiségét, s benne saját magát is helyzetbe hozza.

SZÍJÁRTÓ LÁSZLÓ VISSZAEMLEKEZÉSE

JÓKOR, JÓ EMBEREKKEL

1968-BAN BUDAPESTEN, AKKOR MÉG SZERB UTCAI KÖZPONTTAL, A JOGÁSZKÉPZÉS EGYIK ÉPÜLETÉBEN, EGYKARÚ INTÉZMÉNYKÉNT ALAPÍTOTTÁK GYŐR ELSŐ FŐISKOLÁJÁT, A KÖZLEKEDÉSI ÉS TÁVKÖZLÉSI MŰSZAKI FŐISKOLÁT (KTMF).

A KÖZLEKEDÉSÉPÍTÉSI KAR ELSŐ VÉGZETTJEI – NYOLCVANEGYEN – ÖTVEN ÉVE, 1971 JÚNIUSÁNAK VÉGÉN ÁLLAMVIZSGÁZTAK, S JÚLIUS ELSŐ NAPJAIBAN VETTÉK ÁT ÜZEMMÉRNÖKI DIPLOMÁJUKAT. A KÖZELI JÖVŐBEN A KTMF-ESEK KÖZÜL ELSŐKÉNT ŐK MÁR JOGOSULTAK LESZNEK AZ ARANYDIPLOMA ÁTVÉTELÉRE.

SZÖVEG: WINKLER CSABA | FOTÓ: KÖNCZÖL JÁNOS

A fél évszázada végzettek a közlekedési infrastruktúra területére kaptak erős felkészítést. A 95 éves Szíjártó László, a kar akkori vezetője szerint „jókor voltunk jó emberekkel”.

– Ötvenhárom év már a történelem kis mértékének számít. Életem meghatározója lett, hogy tanulhattam. A csurgói református Csokonai-gimnázium és annak példás internátusi élete, az utolsó két évem, a nyári földmérők melletti munkám vezetett 1944 szeptemberében a József Nádor Műszaki Egyetem Általános Mérnök Kar hallgatói közé. Viharos hetek voltak akkor már. Megkezdődött az egyetem nyugatra telepítése és a menekülés a háború elől. Szerencsém volt, a szülői ház védett. Egy év múlva az akkor már Budapesti Műszaki Egyetem épen maradt termeiben, újjászervezett keretek közt ugyan, de a régi tanári aláírások mellé érdemjegyeket is lehetett szerezni. A vízépítési tagozaton 1950-ben diplomázva az a megtiszteltetés ért, hogy Jáky József nagytekintélyű professzor állásajánlata alapján a jó nevű Vasútépítés, Földművek és Talajmechanika

Tanszék fiatal tanársegédje lehettem. Ebben közrejárhatott a tanulóköri titkári két évem is. Egy év múlva az akkori Oktatásügyi Minisztériumba rendelték, a frissen létrehozott Egyetemi Osztály előadói közé, de félállással a tanszéki oktatásban maradtam. Az egyetemek sorra kaptak újabb épületeket, újabb szakokat a miskolcival az élen. A BME-ből leválasztott Építési és Közlekedési Műszaki Egyetem kalandos előélete, a Szeged–Szolnok–Budapest költöztetések jó gyakorlatot adtak számomra. A Közlekedési és Postaügyi Minisztérium átgondolt tervében megjelenő üzemmérnök-képzés a BME-n már akkor szerepelt. A mi célunk az volt, hogy a három képzésünk már akkor indulhasson, amikor Győrben az egyetemi terület rendezése megkezdődik.

1971-ben a híd-, út-, vasútépítés szakos hallgatóink, friss üzemmérnökeink ezzel a diplomával hazánkban országosan elsősként voltak. Kitűnően megállták helyüket a gyakorlatban.

Nagyon jó munkatársakat találtunk Budapesten és később Győrben. Jó választás volt dr. Varga László, dr. László

Sándor, Győrben dr. Szekeres Tamás és dr. Vásárhelyi Zsuzsanna. A kezdő csapat azért volt számomra nagyon fontos, mert sikerült egyetemi oktatási tapasztalattal, motivált lendülettel rendelkező fiatal kollégákat alkalmaznunk. A napi feladatok megoldásában, a gondolkodásunkban mindannyian rokonok voltunk. Mindenki előtt ott állt a lehetőség, hogy megteremtse az új főiskola szellemiségét, s benne saját magát is helyzetbe hozza.

A friss KTMF-es hallgatóink érezték, hogy az új főiskolán valami újat, s jó érvényesülést kínáló szakon tanulhatnak. A főiskola az eredeti célként is megfogalmazott módon a gyakorlat intézménye lett. A szilárd elméleti tudás mellé az akkori szakmai cégek gyakorlatának megismerése alakította a képzést.

A Budapesti Műszaki Egyetem az induláshoz rengeteg segítséget, közreműködést adott. Kiváló kollégákat, sokféle szakmai támogatást kaptunk. A Közlekedésépítési Kar 1977-ben költözött Győrbe – az építési, építészeti profil folyamatosan a Széchenyi István Egyetem tradicionális értéke. ■

KONFERENCIÁT RENDEZTÜNK

A SOKSZÍNŰSÉG JEGYÉBEN

KÉTÉVES SZERVEZŐMUNKA EREDMÉNYEKÉPPEN, GYŐRI RENDEZÉSSSEL VALÓSULT
MEG A HARMADIK NEMZETKÖZI KULTURÁLIS NYELVÉSZETI KONFERENCIA.
IGAZ, HOGY A VIRTUÁLIS TÉRBE SZORÍTVA, DE NAGYON NAGY SIKERREL,
JÓ VISSZAJELZÉSEKKEL KÍSÉRVE.

SZÖVEG: KISS GÉZA | FOTÓ: KÖNCZÖL JÁNOS

A főszervező, Baranyiné Kóczy Judit lapunknak elmondta, hogy 87 előadással, 28 ország képviselésében, csaknem 110 előadó jelentkezett be az online szakmai találkozón, ami egy konferenciasorozat része. A győri egyetem a pratói Monash, illetve a német Koblenz-Landau Egyetem után kapott jogot a szervezésre.

A nyelvtanról mindenkinek az jut az eszébe, hogy száraz, unalmas tárgy, ahol mondatokat kell elemezni, szófajokat besorolni, ragokkal küzdeni... Márpedig a nyelvészet nem ebből áll, nem ilyen. A lényege az emberek közötti kommunikáció titkainak megfejtése – hangsúlyozta a dékánhelyettes asszony. Évtizedek óta működik egy „mozgalom” a szakterületen – melynek gyűjtőpontjában egy iráni származású, a melbourne-i egyetemen tanító professzor, Farzad Sharifian állt –, amely azt szeretné bizonyítani, hogy a nyelvtudomány izgalmas, kimeríthetetlenül sokrétegű, az élet számos területével összefüggő, például egy kulturális közösség látásmódjával. Érzékeléseinket, észleléseinket, gondolatainkat leginkább általa tudjuk a magunk, s legfőképpen mások számára megfogalmazni, közvetíteni. Az ember az

élővilág legkommunikatívabb, legváltozatosabb kapcsolatteremtésre képes lénye – ennek a kapcsolatépítésnek pedig a legelemibb eszköze éppen a nyelv. Márpedig, ami ilyen sokszínű, semmiképpen sem lehet unalmas.

Létrejött egy olyan korszerű, interdiszciplináris tudományterület, a kulturális nyelvészet, amely a nyelv, a gondolkodás, a kultúra közötti összefüggéseket vizsgálja – nem kizárólagosan a nyelvészek, hanem például kulturális antropológusok, szociológusok, pszichológusok, néprajztudósok bevonásával. Ugyanarról a dologról a világ más-más szegletében egészen másképpen gondolkodnak. Mikéntjét a többi között a hagyományok, a vallás, a folklór, a társadalmi különbségek, a morális sajátosságok határozzák meg. Egészen mást jelent az erkölcs, a szégyen, a tabuk fogalma Ázsiában és Európában, de mást jelenthet egymástól nem is oly távol álló országok, tájegységek lakói között is.

A nyelvi kultúra bizonyos értelemben persze globalizálódik, s az internetes kommunikációban lehetnek olyan rétegek, ahol már nincs érdemi különbség abban, hogy egy angol, egy magyar, egy skandináv, vagy éppen egy tajvani szól-e meg. Ám a hagyományok olyan

mélyen beleivódtak a mindennapi létünk szövetébe, hogy belátható időn belül ez a sokszínűség nem fog eltűnni. Aligha válik értelmetlenné, hogy mi például a pimaszságra a látszólag távol álló „szemtelen” kifejezéssel reagálunk – sőt, a korszerű és eredményes nyelvoktatásban komoly szerepe van az ilyen nyelvspecifikumok átadásának.

– Mi olyan kifejezéseket használunk például a világtársadalommal kapcsolatban, hogy „elsöpörte”, „kirobbant”, míg a kínaiak azt, hogy „szétszórta magvait”... Ez akár – bibliai alapon állva – pozitív képalkotást is sugallhat, ami persze nem feltétlenül igaz, de meglepő, amit érdemes megvitatni, összevetni. A konferenciánk ennek a szándékával született – tájékoztatott a Széchenyi-egyetem docense.

Kóczy Judit annak idején doktori dolgozatát a magyar népdalok természeti képeiből írta. Művét szerette volna nemzetközi szinten is megjeleníteni, s e publikációs törekvés közben – aminek eredményeképpen a könyv a Springer kiadó révén meg is jelent angolul, és amit az egyetem később Publikációs Nívódíjjal honorált – találkozott Farzad Sharifian-nal. Barátság alakult ki közöttük, s meghívást kapott a már említett két konferenciára. Az utóbbin, Németországban

”

Létrejött egy olyan korszerű, interdiszciplináris tudományterület, a **kulturális nyelvészet, amely a nyelv, a gondolkodás, a kultúra közötti összefüggéseket vizsgálja** – nem kizárólagosan a nyelvészek, hanem például kulturális antropológusok, szociológusok, pszichológusok, néprajztudósok bevonásával.

került szóba, s javaslatára ott fogadták el, hogy a soron következő eseménynek Magyarország, Győr adjon otthont.

A nemzetközi kapcsolatokért felelős dékánhelyettes sokáig bízott a személyes részvétel lehetőségében. Tulajdonképpen háromszor is megszervezte az eseményt, hiszen elsőként a járvány miatt kellett ez évre halasztaniuk, majd – már a megjelenésben bízva – újabb esemény körvonalazódott: színvonalas programokkal, szép helyszínnel, nagy közös vacsorákkal. A résztvevők is nagyon szerettek volna jönni, s az utolsó pillanatig reménykedtek egy kedvező fordulatban – de végül a világjárvány újfent megakadályozta azt. Ennek, s a résztvevők gyakran időzónákat átívelő kapcsolódási lehetőségei ellenére, rendkívül sikeresnek és eredményesnek minősítette a tanácskozást. A technikai feltételeket

profin biztosította a háttér csapat, s ha kellett, a jelentkezőket is felkarolták, segítették. Egy idős, nyugdíjas professzort például órákon át tanítottak a kommunikációban alkalmazott számítógépes program használatára.

– Azt hinné az ember, hogy ilyen hosszú időszak után már aligha kíván valaki egy virtuális közegen át érintkezni a másikkal. De azt tapasztalhattam meg, hogy végig ott ültek, hozzászóltak, pezsgő sokszínűséggel jelentek meg a vélemények. Valóban szomjaztak erre a diskurzusra – mondta Baranyiné.

Az előadások a Covid-19 által keltett nyelvészeti hatások mellett foglalkoztak a mentális betegségek nyelvi vetületeivel, a digitális világban folyó párbeszéd, valamint az identitástudat eltérő kulturális közegekben történő megjelenéseivel is. Sajnos, tisztelegniük kellett az időközben váratlanul elhunyt Sharifian

professzor életútja előtt is. Egy melbourne-i, illetve tuniszi, pennsylvaniai és budapesti helyszínről folytatott, a tudományterület „atyjának” emberi nagyságát, tudományos tevékenységét felmutató kerekasztal-beszélgetéssel idézték meg emlékét.

A konferencia tudományos testületének két győri professzor – Komlósi László Imre és Ablonczyné Mihályka Livia – is tagja volt, de több előadást is tartottak az Apáczai-kar oktatói, akik közül többen szekcióvezetést is vállaltak. Összességében tíz kari oktató kapcsolódott a munkába. A konferencia anyagából a Springer kiadónál szerkesztett kötet jelenik majd meg, amely a széchenyi nemzetközi publikációs lehetőségek számát is növeli. Az is eldőlt, hogy a két év múlva esedékes találkozóra Kínában, a csungkingi universitason kerülhet majd sor. ■

SZÍNHÁZMŰVÉSZETI ÖSZTÖNDÍJASUNK

A KUTATÁSOK KÖZÉPPONTJÁBA KERÜLT A TÁNC

DR. HORVÁTH NÓRA FILOZÓFUS, EGYETEMÜNK APÁCZAI CSERE JÁNOS KARÁNAK EGYETEMI DOCENSE, A MŰHELY KULTURÁLIS FOLYÓIRAT FŐSZERKESZTŐJE A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADEMIA (MMA) 2021–2024. ÉVEKRE SZÓLÓ MŰVÉSZETI ÖSZTÖNDÍJÁT NYERTE EL SZÍNHÁZMŰVÉSZET KATEGÓRIÁBAN. A TÁMOGATOTT KUTATÁS CÍME: INSPIRÁCIÓKTÓL A LENYOMATOKIG – FRENÁK PÁL MŰVÉSZI VILÁGÁNAK NYOMÁBAN.

SZÖVEG: SZÉCHENYI ALUMNI MAGAZIN | FOTÓ: KÖNCZÖL JÁNOS

– *Milyen munka, életút vezetett az ösztöndíj elnyeréséhez?*

– Az előzmények két szálon futnak az életemben már majdnem 20 éve. A 2000-es évek eleje óta rajongok Frenák Pál művészetéért, közben pedig filozófiai tanulmányokat folytattam. A tudományos tevékenységemet jellemző szellemi irányvonal most kapcsolódott össze a táncművészettel. Így született meg a kortárs táncot és a művészetfilozófiát egybefogó tematika. 2014-ben doktoráltam filozófiából egy létezésesztétikai megközelítésű disszertációval. Három amerikai művész és filozófus életművét vizsgáltam – ez 2019-ben meg is jelent könyv formájában A szépség szeretői címmel. Ez egy XIX–XX. századi téma volt. Már rögtön utána azon gondolkodtam, hogyan lehetne addigi eredményeimet kortárs

filozófiai-esztétikai vizsgálódások tükrében továbbgondolni. Így jutottam el a kortárs amerikai pragmatizmus egyik legújabb irányzatához, a szómaesztétikához, mely bevonja a gyakorlati tevékenységeket, különösen a testtel (ógörögül szóma) való foglalkozást a filozófia területére. Egy konferencia-előadásban összekapcsoltam korábbi kutatási témámat a szómaesztétikával. Ez volt az, amit az elmélet kidolgozója, Richard Shusterman hallott, majd meg is jelentetett az általa szerkesztett konferenciakötetben. Az ismeretségünknek köszönhetően, mikor megtudtam, hogy 2017-ben Magyarországra látogat egy újabb szómaesztétikai konferencia kedvéért, elhatároztam, hogy meghívom Győrbe, a Széchenyi István Egyetemre. Hosszas és komplikált egyeztetést követően az egyetem segítségével

ez sikerült is. Ez volt az International Symposium on Somaesthetics, Body Consciousness and the Arts program 2017 júniusában. A program előkészítésekor kitaláltam, hogy Frenák Pált is meg kellene invitálni egy beszélgetésre. Valahogy zsigerből éreztem, hogy az elmélet gyakorlati példák és szempontok iránt kiált. Ismeretlenül vettem fel a kapcsolatot a Frenák Pál Társulat menedzsmentjével, majd a társulat vezetőjével. Mondhatom, hogy az akkor elkezdődött párbeszédből csodás dolgok születtek. Frenák Pál azóta három előadás elméleti előkészítésébe is bevont. Így filozófiai konzultánsa lehettem a 2019-es Cage-nél, a 2020-as Spidernél és a 2021. június 29-én bemutatott Fight-nál. Nagyon élvezem ezt az együttgondolkodást, ami visszahat a különböző filozófiai konferenciákon

...

”

A három év alatt úgy érzem, lehetőségem lesz nemcsak Frenák Pál munkásságának átfogó bemutatására, de egy **új elméleti megközelítés** kidolgozására is.

... tartott előadásaimra, oktatótevékenységemre és alapvetően a szemléletmódra is. Az elmúlt években számos külföldi esztétikai konferencián – így Párizsban és Belgrádban is – beszéltem Frenák művészetének gazdag szellemi hátteréről. Rá kellett jönnöm, hogy a szómaesztétika keretei nem elegendőek a teljes életművének és stílusának az elemzéséhez. Az idén 40 éves pályafutása alkalmából Kossuth-díjjal kitüntetett, nemzetközileg is elismert táncművész-koreográfus megújította a magyar kortárs táncot. Olyan egvedülálló organikus mozgásnyelvet alakított ki, mely a siketek és nagyothallók jelrendszere-

ként is. 2002-ben ugyanis itt kezdtem meg a tanulmányaimat tanító-művelődésszervező szakon. Rögtön a második filozófiaórán eldől a sorsom, mikor dr. Gál Zoltánnál Platón Állam című művének egy részletéből tartottam kiselőadást. A tanár úr rögtön ezután meghívott a filozófiai speciálkollégiumba, s az ottani munka alapozott meg mindent ahhoz, hogy 2006-ban jelentkezhessek filozófia szakra, a Szegedi Tudományegyetemre, ahol négy év után végeztem egy jogfilozófiai témájú diplomadolgozattal. Az Apáczai színeiben indultam az Országos Tudományos Diákköri Konferencián is, ahol harmadik helyezést értem

művészetet, elsősorban a táncot. De oktatok más karok hallgatóit is, például az építészeknél a külföldieket, a Művészeti Karon a zeneművészeket, illetve egy szabadon választható filozófiakurzus keretében a turizmusvendéglátás, a kereskedelem és marketing, valamint a gazdálkodási és menedzsment szakos hallgatókat is. A közel azonos témák megközelítései mindenhol eltérőek, ám ahol érzem, hogy komolyabb érdeklődés is van a művészetfilozófia iránt, ott ilyen témákat is felvetek. A művészet legalább olyan fontos számomra, mint a filozófia, hiszen hétévesen kezdtem zongorázni. Előbb tudtam kottát írni,

Rendkívül megtisztelő, hogy **a kortárs táncra vonatkozó kutatási terv helyet kaphatott** a színházművészet kategóriában.

rének felnagyított és deformált gesztusaiból építkezik. Emellett pedig komoly inspirációkat nyer például a képzőművészetből, filmművészetből, Gilles Deleuze filozófiájából, vagy éppen a japán butoh tánclegenda, Kazuo Ohno örökségéből. A kutatás tehát kiszélesedett, s az MMA-hoz benyújtott pályázatomban megpróbáltam minden lehetséges kutatási irányt felvázolni. Frenák Pál mentorálásával valósul meg a projekt, ami azért is nagyon fontos, mert kutatásaimhoz olyan archív felvételeket bocsát a rendelkezésemre, melyek nélkül bizonyos témák kidolgozhatatlanok lennének. A három év alatt úgy érzem, lehetőségem lesz nemcsak Frenák Pál munkásságának átfogó bemutatására, de egy új elméleti megközelítés kidolgozására is. Ez használható lehet olyan művészeti életművek vizsgálatára, ahol az alkotók egyedi stílusukkal, minden alkotásukban autentikus módon képesek közvetíteni ugyanannak a jellegzetes világnak a hangulatdarabkait. Tehát feltételezhető náluk egy sajátos létezésesztétika.

– Az Apáczai-karhoz hogyan kapcsolódik az elnyert ösztöndíj?

– Nemcsak mostani munkahelyemként gondolok a karra, de a filozófia iránti lelkesedésem kiindulópontja-

el. 2008-ban – többévnnyi óraadói lét után – főállásban kezdhettem meg az oktatómunkát a karon. Jó érzés volt, hogy korábbi tanárom, Gál Zoltán figyelte a pályámat tanszékvezetőként. Nagyon sok feladat talált meg az évek során. 2015-től kari TDK-elnök lettem, aztán 2016-ban dr. Szunyogh Lászlótól átvettem az Apáczai Művészeti Szakkollégium koordinációját. Az integráció után a szakkollégium is megújult, a Széchenyi István Egyetem Művészeti Szakkollégium nevében sokat pályáztam. Az elnyert támogatásokból kollégáim bevonásával képző- és fotóművészeti kurzusokat szerveztünk. Táncművészeti workshopokat három alkalommal is tudtam szervezni. Legutóbb sajnos csak online. Ezeken keresztül is folyamatosan kapcsolatban voltam a Frenák Pál Társulat vezetőjével és táncművészeivel, akik két alkalommal is Győrbe látogattak. Tavaly ősszel pedig egy izgalmas beszélgetésben mutatták be legújabb produkciójukat az egyetemi hallgatóságnak. Tanító, közösség-szervezés, nemzetközi tanulmányok és kulturális mediáció szakokon tanítok magyar és angol nyelven az Apáczai-karon, ahol a kulturális tárgyakba és az Esztétika című kurzus anyagába mindig becsempészem a kortárs

mint betűket. A főiskolai képzés alatt pedig magam is megtapasztaltam, hogy a karon nagyon erős a vizuális nevelés, amit hallgatóként nagyon élveztem. Versenyeken is szerepelhettem a munkáimmal. Szinte már vicces, de a Műhellyel való kapcsolatom is úgy kezdődött, hogy Gál tanár úr beajánlotta a TDK-dolgozatomat Vilmányi László főszerkesztőnek, aki ettől kezdve többször is megjelentette az írásaimat. 2020 januárjától főszerkesztőként vettem át tőle a folyóiratot. Művészeti és tudományos hatások együttese vezetett el az MMA-pályázat benyújtásához. Rendkívül megtisztelő, hogy a kortárs táncra vonatkozó kutatási terv helyet kaphatott a színházművészet kategóriában. Úgy gondolom, Kiss János, az MMA alelnökének, a Győri Balett 2020-ban leköszönt igazgatójának a személye ráirányítja a figyelmet a táncsal kapcsolatos kutatások fontosságára. Nagyon örülök a lehetőségnek. ■

Open Art Night SZÉCHENYI GYÖR

MECÉNÁSOK

A Széchenyi Open Art a Széchenyi István Egyetem, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Győri Egyházmegye ajándéka Győr 750 éves királyi város születési évfordulójára.

”

A szakmai gyakorlatok során többször is egy-egy hónapra bekerültem a Rába-gyárba, amely valósággal elvarázsolt. **Közép-Európa legnagyobb járműgyártója volt**, amely a gépi berendezéseket, a technológiát, a szakmai tudást, továbbá a szervezettséget tekintve is élen járt.

NÉGY ÉVTIZED EGY HELYEN

MAGÁVAL RAGADTA A RÁBA

RÁKÓCZY KÁLMÁN A SZÜLEIVEL 1967-BEN KÖLTÖZÖTT SÁRVÁR MELLŐL GYŐRBE. AZ 5. OSZTÁLYT A KISALFÖLDI MEGYESZÉKHELYEN, A ZALKA MÁTÉ – JELENLEGI KÖLCSEY FERENC – ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN KEZDTE. ONNAN VEZETETT AZ ÚTJA NYÍLEGYENESEN A JEDLIK ÁNYOS GÉIPARI TECHNIKUMBA, ONNAN PEDIG A KÖZLEKEDÉSI ÉS TÁVKÖZLÉSI MŰSZAKI FŐISKOLÁRA (KTMF), AHOL 1978-BAN ÜZEMMÉRNÖKKÉNT VÉGZETT A JÁRMŰGYÁRTÓ SZAKON. IDŐKÖZBEN LENYŰGÖZTE A RÁBA-GYÁR, AMELY MELLETT NYUGDÍJAZÁSÁIG KITARTOTT.

SZÖVEG: BAUDENTISZTL FERENC | FOTÓ: KÖNCZÖL JÁNOS

SÍNBOHÓCOK ÉS BENZINSINTÉREK

– Már gyerekkoromban is afféle büttykölő ember voltam, nagyon érdekelték a műszaki dolgok, ezért aztán a komoly szakmai felvételi sem fogott ki rajtam, így kerülhettem a gépipari technikumba, amely minden tekintetben nagyon jó iskola volt – kezdi életútjának felidézését Rákóczy Kálmán. – Azért is különösen szívesen emlékszem vissza arra az időszakra, mert repülőgép-modellezéssel is foglalkoztam, 1974-ben még megyei ifjúsági bajnokságot is nyertem. Imádtam a Jedlikbe járni, nemkülönben a győri főiskolára, ahol kitűnő tanárok tanítottak. Magyar Béla, Fodor László, Kerecsényi József, Igaz Jenő, Vermes Gusztáv és Pintér József neve jut elsőre az eszembe, meg az a fantasztikus légkör, amely annak idején körülvett bennünket – szakmailag és emberileg egyaránt.

A hallgatótársakkal sokat hecceltük egymást, a vasútgépészeket sínbohócoknak, az autógépészeket benzinsintéreknek neveztük. Hogy miniket, járműgépészeket minek hívtak, arra már nem emlékszem – meséli mosolyogva.

Miközben az önfeledt, vidám korszakát élte, végeredményben eldőlt életének sorsa is. – A szakmai gyakorlatok során többször is egy-egy hónapra bekerültem a Rába-gyárba, amely valósággal elvarázsolt. Közép-Európa legnagyobb járműgyártója volt, amely a gépi berendezéseket, a technológiát, a szakmai tudást, továbbá a szervezetséget tekintve is élen járt. Emlékszem, hogy már akkor, a hetvenes években három perc alatt elkészült egy kétfokozatú futómű. Napi három műszakban folyt a termelés, de ment minden, mint a karikacsapás, pedig akkor még nem voltak számítógépek.

Ő IS FŐMOLNÁRRÁ VÁLT

Rábás munkatárssá 1978. szeptember 1-jén vált. Akkoriban az a szokás járta, hogy a frissen végzett mérnököt egy évig üzemmérnöki feladatkörben alkalmazták, rábízva egy-egy gyártósor teljes felügyeletét. – Én az autógyáregységbe kerültem, ahol rengeteget tanultam, majd egy esztendő leletével – ahogy abban a felvételemkor megegyeztünk – a futóműszerkesztésre. Ott azonban csak alig egy hónapot tölthettem, mert elvittek katonának. Másfél évig Pápán vadászpilóta-irányítóként szolgáltam a hazámat. Aztán visszatértem a vállalatához, a futómű-konstrukcióra. Akkoriban úgy folyt a „beillesztési program”, hogy odatettek egy „öreg szak” mellé, hogy attól lessem el a szakmai fortélyokat. Azzal, hogy a tanmeséjének mennyi valóságtartalma volt, nagyjából 30 év elteltével ...

... szembesültem. A molnáriás példáját hozta fel, aki a malomban eleinte ahogy jön-megy, kicsit lisztes lesz a ruhája. Aztán ahogy telik az idő, már a zsákot is rápakolják a vállára, amitől még lisztesebb lesz. Egyszer csak azt veszi észre, hogy már ő a főmolnár. Nos, velem is valami hasonló történt. Kálmán nagyon jó kollégák mellé került – még hozzá egy nagyon szerencsés időszakban. Az idő tájt számtalan rábás futóműfejlesztés történt, a jelenlegi alaptípusok szinte kivétel nélkül akkoriban születtek. – Imádtam tervezni. Minden reggelt azzal kezdtük, hogy kifaragtuk, majd csiszolóval meghegyeztük a 10H-s ceruzát, aztán rákerült a pauszpapír is a rajztáblára – és rajzoltunk. Valóra vált az álmom, futóműveket tervezhettem. S idővel a számárlétrán is lépegettem: előbb csoportvezető, majd 2002-ben osztályvezető lettem a konstrukción. Három évvel később, a Fejlesztési Intézet megalakulásával főkonstruktorként dolgoztam 2013-ig. Nagyon szép időszakként emlékszem vissza erre a nyolc évre is, még úgy is, hogy nagyon sok volt a feladat, s hihetetlenül sokat kellett utazni. Évente akkoriban 60–70 napot külföldön töltöttem, kis túlzással beutaztam a világot a műszaki tárgyalások miatt, no és különösen akkor, amikor a szerviztevékenységet is irányítottam. Nyolc évvel ezelőtt bíztak meg a vevőszolgálati csapat összeállításával. Sok szervezéssel járt, no és rengeteg képzéssel, melyet felhasználó cégeknek is tartottam. Az igazán komoly kihívást az jelentette, hogy míg a nyugati országokba nem volt gond a célszerszámok, alkatrészek kivitelével, a szovjet utódállamokba ez nem ment könnyen. Minden egyes alkatrészről részletes leírást kellett készíteni, melyet néha hetekig ellenőriztek, mire engedélyt adtak. Azt is tudni érdemes azonban, hogy amit kivittünk, azt vissza már nem hozhatuk. Négy évig csináltam mindezt, amikor kaptam egy kérdést, hogy mit szólnék a minőségbiztosítási menedzseri kinevezéshez. Az új munkakörömhöz több területet is hozzá(m) rendeltek. A futómű-, a kovács- és a szerszámgyár üzemi minőségbiztosítást, a futómű és a szerszámüzem mérőszobáit, a kémiai és a mechanikai laboratóriumokat, valamint a beszállítói minőségbiztosítást, így összesen negyven nagyszerű mun-

EMBERSÉGESEN ÉS ŐSZINTÉN

katárral dolgozhattam együtt. Tavaly aztán újabb kérdést kaptam a vállalatvezetéstől, melyben az iránt érdeklődtek, hogy a nyugdíjkorhatár elérését követően hogyan képzelem a jövőmet. S bár nagyon marasztaltak, amit különösen megtisztelőnek éreztem, arra szavaztam, hogy szeretném a nyugdíjas éveimet fizikailag és szellemileg is jó állapotban elkezdni, ezért a nyugdíjba vonulás mellett döntöttem. Az utolsó rábás fél évemben, tavaly augusztustól az utódossal, Balla Gáborral közösen dolgoztam, műszaki szakértőként segítve az átadás folyamatát. Bár nagyon nem lelkesedtem érte, nyugdíjasbúcsúztatót is szerveztek számomra. Sokan voltak, sok ajándékot kaptam, meg nagyon szép szavakat – meg is hatódtam ott akkor, és még most is, ahogy visszagondolok rá. A több mint négy évtizedes rábás időszak során minden lehetőséget megkaptam, s közben erőlköcsileg és anyagilag is megbecsültek.

A pályafutásából arra a legbüszkébb, hogy mindenkivel próbált emberségesen bánni és őszintén beszélni. – Ez a viselkedés nekem minden területen százszorosán meghozta a hasznát. Megjegyzem, nekem sohasem voltak beosztottjaim, csakis kollégáim. Úgy érzem, ha valaki vezetőként ezek szerint tevékenykedik, sikeresnek és elégedettnek érezheti magát. S emelt fővel vonulhat nyugdíjba, megbecsülve! Utólag már elárulhatom, hogy számomra a legnagyobb megpróbáltatást az jelentette, ha elbocsátásokra került sor. A döntések miatt néha bizony hetekig nem aludtam. Mindig arra törekedtem, hogy áldozatok nélkül sikerüljön létszámot csökkenteni. Talán csak egyetlen olyan esetre emlékszem, amikor ennek maradéktalanul nem tudtam eleget tenni, a többiekkel – például korengedményes nyugdíjazás miatt – jót tettem azzal, hogy felvettem a nevüket a listára. Szakmai értelemben a katonai járműhöz kifejlesztett futómű a szíve csücske, mivel a három szabadalmat tartalmazó termék a nevéhez is köthető. – Eleinte egyetlen számítógép volt a tervezésen, mellyel fogaskereket lehetett tervezni.

MIT ADOTT A FŐISKOLA?

Aztán kétdimenziós tervezőrendszerrel kezdtünk dolgozni, szervezett tanfolyam híján afféle „szájhagyomány útján” adta tovább az információkat, aki jobban értett hozzá. Az új évezred érkezésével már 3D-s tervezési rendszerrel dolgoztunk, melyek kapcsán már komoly tanfolyamokon vehettünk részt. Ezekkel a programokkal már végeselem-számításokat, feszültségdeformáció-analízist is lehetett végezni, amely nagymértékben meggyorsította a tervezés folyamatát, mivel ezek tekintetében sürgősség nélkül tette a kísérleti futóművek gyorsított élettartam-vizsgálatát. Ha még nem mondtam volna, egy konstruktőrnek egy személyben anyagmérnöknek és technológusnak is kell lennie.

Rákóczy Kálmán szerint egykori főiskolai tanára, Vermes Gusztáv fogalmazta meg azt, hogy a mérnöki gondolkodás és szemlélet mennyire fontos. – Ennek az alapjait megkaptuk a főiskolán, a jelenlegi Széchenyi-egyetem jogelődjén. Egykori felsőoktatási intézményemtől egyébként később sem szakadtam el. Hat éven keresztül egyetemi óraadó voltam, fél-éves ciklusokban tanítottam a Rába Futómű Kft. gyártási és tervezési tevékenységeiről. Tartottam előadásokat a győri egyetemhez köthető konferenciákon, valamint a Gépészmérnök-hallgatók Országos Konferenciáján többször is adtam feladatot, s voltam zsűritag. Rendszeresen prezentáltam az Országos Autóbusz Szakértői Konferenciákon a Rába új fejlesztéseiről. Nyugdíjba vonulásom kapcsán rendszereztem a szakmai emlékeimet – ez DVD-re mentve 1,21 GB lett, amiből egy példányt a gyárban is leadtam. A január 29-i utolsó munkanapját követően eleinte nem találta a helyét, aztán minden a helyére került. Az otthoni műhelyében – ahogy egész életében – továbbra is mindent megjavít, de szívesen tevékenykedik a ház körül a kertben, valamint a győrójbaráti telken is. Feleségével a járványhelyzet után szívesen utaznak majd, de persze legszívesebben a négy unokával tölti az idejét: Marci 7, Peti 5, Nóra 4, Noémi pedig 2 éves. Velük igazán kerek a világ – nyugdíjasként is. ■

MINDIG SEGÍTENI AKAR(T)

CUKI ROBOTOK VONZÁSÁBAN

MINDÖSSZE 22 ÉVES, ÉLETE AZONBAN MÁR MOST PÉLDAKÉNT ÁLLHAT SOKAK ELŐTT. VAS ALEXA ZSÓFIA KISGYEREKKÉNT IS MINDIG MINDENKIN SEGÍTENI AKART. AZ ILY MÓDON ESZÉBE ÖTLŐ ORVOSI PÁLYA AZONBAN CSAK KÓSSZA GONDOLATNAK BIZONYULT, KÉSŐBB A MŰSZAKI PÁLYA ÉS AZON BELÜL A ROBOTOK VILÁGA EJTETTE RABUL. ÁM ÍGY IS MEGTALÁLTA A MÓDJÁT ANNAK, HOGY MÁSOKON, MÉGHOZZÁ VÉGTAGHIÁNYOS GYERMEKEKEN SEGÍTSEN.

SZÖVEG: BAUDENTISZTL FERENC | FOTÓ: KÖNCZÖL JÁNOS

TÁTI TUDATOSSÁG

Vas Alexa Zsófia az Audi Hungaria duális képzésében tanuló, végzős gépészmérnök-hallgató a Széchenyi István Egyetemen – miközben a vállalat szerszámgyárában dolgozik, a robotszimulációs részlegen. A már Győrben élő fiatal elsőként arról mesélt, miként vezetett útja az Esztergom melletti Tátról a kislétföldi megyeszékhelyre. Az általános iskola első osztályát még Dorogon végezte, onnan költöztek át a sváb településre, ahol értelemszerűen előnyt élvezett a németnyelv-oktatás. Mivel élénken érdekelte a fémipari szakképzés, a középiskolai továbbtanuláshoz kacérkodott a győri Jedlik Ányos Gépipari és Informatikai Technikummal, végül a nyelvtanulás fontosságára tekintettel – de szülei javaslatára is –, az esztergomi Dobó Katalin Gimnáziumot választotta. Mikor érettségizett, már rendelkezett felsőfokú német- és középfokú angolnyelv-vizsgával. – Tizedik

osztályos voltam, amikor egyértelműen eldöntöttem, hogy az Audi duális képzésében fogok tanulni, ahogy az egyetemválasztásban is biztos voltam. Ez a tudatosság az édesapámnak köszönhető, aki akkoriban az Audi Hungariánál műszakvezetőként dolgozott, de a munkakörén túl folyamatosan optimalizáló kaizeneket is végzett, s aki gépészmérnökként a győri egyetemen diplomázott 2016-ban. Rajta kívül az egyik nagybátyám is a Széchenyi István Egyetemen szerezte a gépészdiplomáját, de a műszaki vonulat a család több tagjánál is tetten érhető. A másik nagybátyám EHS szakmérnök, a nagyapám vegyipari gépész. Mindezek alapján talán nem kell különösebb magyarázatot fűznöm ahhoz, hogy miért töltöttem a gyermekkoromat a garázsban, ahol a nagyapámmal és apukámmal „mindent is” szereltünk. Édesanyám aneszteziológus szakasszisztens, ezért merült fel bennem az orvosi pálya, meg azért is, mert nagyon szociális kisgyerek vol-

tam, aki mindig mindenkin segíteni akart. Az orvosi iránynak viszonylag hamar két tényező vetett véget. Egyrészt, hogy a matematika és a fizika sokkal jobban érdekelt, mint a biológia és a kémia, másrészt, hogy nem bírom a vért...

A KÜLSŐ ÉRDEKLI

Alexa bár nagyon szereti az autót, őt ezek esetében nem a belbecs fogja meg, hanem a külső, azaz a karosszériaelemek, vagyis a fémmegmunkálás és a lemezalakítás. Ezzel meg is lepte az Audi Hungaria felvételiztető HR- és mérnök szakembereit, ahogy azzal is, hogy a jelentkezők közül egyedül ő szeretett volna a gyártásba, s nem a fejlesztésre menni. Lányként is egyedül nyert felvételt – kilenc fiú társaságában – a három és fél éves duális képzésre, még 2018-ban. – Miközben arra vártam, hogy a pontszámok alapján bekerülök-e a Széchenyi István Egyetemre, szerepeltem ...

... az Audi felvételijén, mely arról határozott, hogy részt vehetek-e a duális képzésben. Az önéletrajz alapján hívtak be az elbeszélgetésre, amely magyar és német nyelven is zajlott. Ezen a találkozón szakmai témák is szóba kerültek, én a hibrid hajtás kapcsán arról beszéltem, hogy a karosszéria-elem előállítására mennyire befolyásolja a motor hatékonyságát. Gimnáziumból érkezve talán furcsa is volt az ilyen irányú és mélységű műszaki érdeklődés, de bizonyítani tudtam, hogy ez engem valóban érdekel. Nem csatlódtam a képzésben sem. Azt eddig is tudtam, hogy a győri egyetem sokkal gyakorlatiasabb, ez a duális képzésünkre még inkább igaz. Vannak olyan ismerőseim, akik más egyetemre járva talán a matematikát és a szilárdságtant elméletben jobban tudják, de alkalmazni már nem nagyon. Egy győri hallgató biztosan nem keveri össze az esztergát a köszörűvel. Az első két félévben munkásruhát öltve az Audi Projekt és Oktatóközpontjában (PTC) tanultunk. Megismerkedhettünk az autóvilamossággal, az elektrotechnikával, a karosszérialakatosággal, a forgácsolással. Szeretném kihangsúlyozni, hogy a gyakorlat elsajátításával az elmélet is egyszerűbben ment, azaz sokkal könnyebbek voltak az egyetemi tárgyak.

VARÁZSLATOS PROGRAMOZÁS Mikor diákmunkán az édesapja jelenlegi cégénél, a KIRCHHOFF Hungariánál dolgozott, az irodai munka után a nap fénypontját jelentette számára, amikor lemehe-tett az üzembe, s megfigyelhette a hegesztőrobotok működését. – Az ismeretterjesztő televíziós csatornákon addig is előszeretettel nézegettem, hogy a robotok az üzemben mennyire precízen képesek együtt mozogni. Számomra mindez lenyűgöző, a robotok pedig nagyon cukik. Szerintem a szerszámgyártásban a robotszimulációval foglalkozó részleg az Audi Hungaria legizgalmasabb területe. Önmagában már az a tény, hogy exkluzív szériás autókkal és azok alkatrészeivel foglalkozunk, visz mindent. Különösen jó érzés, hogy a munkáddal hozzátettél valamit a Lamborghini Urus

Alexa bár nagyon szereti az autókat, őt ezek esetében nem a belbecs fogja meg, hanem a külcsín, azaz a karosszériaelemek, vagyis a fémmegmunkálás és a lemezalakítás. Ezzel **meg is lepte az Audi Hungaria felvételiztető HR- és mérnök szakembereit**, ahogy azzal is, hogy a jelentkezők közül egyedül ő szeretett volna a gyártásba, s nem a fejlesztésre menni.

vagy Aventador projektjéhez. A legvarázslatosabb ezen belül is maga a programozás, vagy még inkább az a tudat, hogy megírtam a programot, s ha megfelelő a lefuttatott szimuláció, akkor jöhet a robot betanítása. Utóbbival sajnos még nem foglalkozhatok, mert ilyet csak főállású munkatársak végezhetnek. Addig inkább a diplomamunkámmal foglalkozom, melyről sokat nem árulhatok el. Annyit azonban igen, hogy a lemezalkatrészeket helyeztem a fókuszba. Hogy ne legyenek éles élek, azok széleit visszahajtják. Ez a művelet a görgős peremezés, ennek technológiájához kapcsolódó konstrukció és szimuláció kidolgozása a feladatomban. A szakdolgozat terén két szakterülettel dolgozom együtt. A munkámat újításnak szánjuk, így ha elkészül, a szakemberek összevetik majd a jelenlegi technológiával.

DIPLOMA UTÁN

Vas Alexa Zsófia a diploma megszerzése után a tanulmányait mesterképzésben folytatná – még hozzá Bécsben, anyagtudományi szakirányon. – Nagy kihívás lenne németül tanulni, de mindezt levelezőn végezném, hiszen főállású munkatársként nagyon szívesen maradnék az Audiban. Tanulmányi szerződéssel munka mellett képezném magam tovább. Érdekel a lean szakmérnöki képzés is, talán célszerűbb is lenne ezt az egyéves budapesti levelezős képzést előrevenni. A sorrendben egyelőre bizonytalan vagyok, abban viszont nem, hogy később majd doktorálni is szeretnék anyagisme-

retes témából, mivel a polimerek és a fémek is nagyon érdekelnek. Egyelőre azonban szeretnék köszönetet mondani azoknak, akikre különösen hálás szívvel gondolok az egyetemi éveimből. Dr. Fecser Nikolett nevét említeném elsőként, aki a műszaki ábrázolás és gépelemek világába kalauzolt el fantasztikusan jól magyarázva, miközben emberileg is nagyon kedves és hihetetlenül pozitív személyiség. Nagy szerencsémre átigazolt az Automatizálási Tanszékre, így ő lehet a szakdolgozati konzulensem. Horváth Szabolcs szakmailag értékes és önmagában élvezetes órái is nagy hatással voltak rám annak érdekében, hogy a kötéstechológiák még jobban érdekeljenek.

STARTUP A KISGYEREKEKÉRT

Alexa a Low-Cost Robotics alapító vezető mérnöke is egyben. A med-tech startup háromdimenziós nyomtatással készülő, elektronikát is tartalmazó, könnyített robotkar-protéziseket fejleszt végtaghiányos kisgyerekeknek – elérhető áron. – Nem profi protézist akarunk készíteni, hanem egy olyan eszközt, mellyel a kisgyerek megtanulhat fogni. Célunk az, hogy gyógytornászok segítségével olyan oktató programot is megalkossunk, melynek köszönhetően gyakorlatilag mindenhol elérhetővé és alkalmazhatóvá válna a protézis használata.

Az élettörténetét elmesélő Vas Alexa Zsófia mesebeli története innen folytatódik... ▀

NÉGY ISTVÁN RÓL SZÓL A „HÁROM ISTVÁN...”

ÉLETMŰVEK ÜZENETE

KUKORELLI ISTVÁNNAK, A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM ALKOTMÁNYJOGI ÉS POLITIKATUDOMÁNYI TANSZÉK EGYETEMI TANÁRÁNAK, A KARON MŰKÖDŐ PARLAMENTI KUTATÁSOK KÖZPONT MUNKATÁRSÁNAK, 1999 ÉS 2008 KÖZÖTTI ALKOTMÁNYBÍRÓNAK A KÖNYVÉT AJÁNLJUK OLVASÓINK FIGYELMÉBE. A PROFESSZOR SOKAT TETT A 2020-BAN 25 ÉVES GYŐRI JOGÁSZKÉPZÉS MEGINDÍTÁSÁÉRT, ALAPÍTÓ TANÁRA VOLT AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM ÉS A SZÉCHENYI ISTVÁN FŐISKOLA KÖZÖS OKTATÁSI INTÉZETÉNEK. SZEMÉLYE MÁIG ÖSSZEKÖTI A KÉT INTÉZMÉNYT, HISZEN GYŐRI OKTATÓI MUNKÁJA MELLETT NAPJAINKBAN IS AZ ELTE ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA VEZETŐJE ÉS AZ ELTE ALKOTMÁNYJOGI TANSZÉK EGYETEMI TANÁRA.

SZÖVEG: HOMOR PÉTER | FOTÓ: DR. KUKORELLI ISTVÁN ARCHÍVUMA, KÖNCZÖL JÁNOS

Szerepvállalása a jogász szak győri megindításában nem volt véletlen. A hazai jogászképzésben kiemelkedő ELTE oktatójaként, a közéleti-szakmai élet fontos szereplőjeként és helybeli kötődése miatt is segítette a győri felsőoktatási intézményt az egyetem-mé válásban is fontos szerepet játszó szak indításával. Kukorelli István Téten született és a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban érettségizett. Életének számos győri vonatkozása van, már pályakezdése is Győrhöz köti – negyedszázada oktat a városban.

A Három István, három nemzeti ünnep, három példakép című kötet a Kukorelli István közéleti tevékenységét összegző könyvsorozat újabb darabja. Ezek közé tartozik a Váltóállítók között című, az Osiris Kiadónál megjelent életútinterjú és a Méry Ratio Kiadó gondozásában megjelent Magyarországot saját alkotmánya nélkül kormányozni nem lehet című, a közjogász almanachja alcímét

viselő könyv. A Három István, három nemzeti ünnep, három példakép című könyvet műfajilag nehéz besorolni: rendhagyó önéletrajz, személyes vallomás és szöveggyűjtemény is egyben.

Az első fejezetben a szerző személyes élmények és életesemények felidézésével kapcsolja össze a könyvben sze-

replő három történeti személyiséget, Szent Istvánt, Széchenyi Istvánt és Bibó Istvánt. A három István egyben a szerző három példaképe, életszemléletét meghatározó személyisége – ezáltal, a személyes érintettség révén válik egységessé az egyébként sokféle és sok műfajú szöveget tartalmazó kötet.

következik. A bibliográfia mellett a lábjegyzeteket is érdemes megemlíteni, melyek segítségével folytathatjuk a tájékozódást, ha a könyvben szereplő mondanivaló felkeltette figyelmünket. A kötet a Méry Ratio Kiadótól megszkott igényes, szépen tervezett könyv formájában jelent meg.

A könyv elgondolkodtató vállalkozás annak megválaszolására, vajon mi a három életmű üzenete a mának, mit lehet a három életútból egy fonalra felűzni. Végeredményben pedig mit jelent a három ember, a három példakép a negyedik István, Kukorelli professzor számára. Hiszen, ahogy a kortárs és barát Gyarmati György, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának egykori igazgatója által jegyzett előszó is felhívja rá a figyelmet: ez a kötet négy Istvánról szól, egyszerre négy embertől tanul az olvasó. Szent István, Széchenyi István és Bibó István máig ható életműve és emlékezete mellett Kukorelli István a rendszerváltást megelőző és az azt követő évtizedek, az egyetemi katedrán és a Bibó Szakkollégiumban töltött évek során, illetve alkot-

”

A könyv talán **legfontosabb üzenetei** a közéleti szerepvállalásra történő ösztönzés, az erkölcsi példamutatás fontosságának kihangsúlyozása és annak kiemelése, hogy a tettek fontosabbak a szavaknál.

A Bevezetőt követően az egy-egy jeles magyar államférfi nevét viselő fejezetek következnek. Időrendi sorrendben Szent István, Széchenyi István és Bibó István szellemiségével, életművük máig tartó hatásával ismerkedhet meg az olvasó. A fejezetek szerkezete azonos. Az első rész Kukorelli István tudományos szakterületéhez, szakmai tevékenységéhez kapcsolódik. A szerző bemutatja a fejezet főszereplőjének államtudományban és az alkotmányozás terén kifejtett szerepét. Ezt követően szövegválogatás hozza közelebb számunkra a fejezetek címadóját. Kukorelli István széles körű érdeklődését mutatja a könyvbe beválasztott szövegek sokfélesége: nívós szerzők és eredeti történelmi források kerülnek sorra. A szövegek a jövőnek szóló üzenet

szándékával kerültek a könyvbe. Ezért találjuk a kötetben például Szent István Imre hercegnek, illetve Széchenyi István Béla fiának írott intelmeit vagy Bibó István Politikai tízparancsolatát.

Hangsúlyos témája a szöveggyűjteménynek az emlékezet, sőt az emlékezetpolitika: a szövegek válogatóját különösen foglalkoztatja az, hogy a három férfiúról hogyan gondolkodtak az egyes szerzők, az egyes korokban hogyan értelmezték személyüket. A közölt törvényszövegek egy része is az utókor – ez esetben jogszabályba foglalt – emlékezetét illusztrálja. A fejezeteket a címszereplőhöz írt irodalmi mű – Hol vagy István király? című egyházi ének, Arany János és Csoóri Sándor költeményei – zárja le, majd rövid bibliográfia

mánybíróként szerzett tudását adja a magyar nemzet egy évezredét átélő történelmi tapasztalatokhoz. A könyv talán legfontosabb üzenetei a közéleti szerepvállalásra történő ösztönzés, az erkölcsi példamutatás fontosságának kihangsúlyozása és annak kiemelése, hogy a tettek fontosabbak a szavaknál.

Jó szívvel ajánlom a könyvet azoknak, akik egyszerre szeretnék megismerni a könyv szereplőit. Az önéletrajzi részek személyes jellege, a színvonalas szövegválogatás, a bőséges lábjegyzetek és a bibliográfia segíti ebben az olvasót. A négy Istvánt érdemes tanulmányozni! ▀

(Szerzőnk a Széchenyi István Egyetem könyvtárának és levéltárának levéltárosa.)

HataneK Hajnalka kedvenc helye az egyetemen két évtizede is a sokak által közkedvelt vasúti kocsi volt. Oda belépve azonnal megrohanták szép főiskolai emlékei a felkészült tanáraitól, az összetartó szaktársairól, no és persze a kollégiumi életéről.

HATANEK HAJNALKA

A VILÁGJÁRÓ MÉRNÖK

A KÖTELEZŐ OROSZON KÍVÜL NÉMETÜL AKART TANULNI – EZ AZ ELHATÁROZÁS MOZGATTA HATANEK HAJNALKA ÉLETÚTJÁNAK SZÁLAIT. A KÍNÁBAN ÉS OLASZORSZÁGBAN IS ELISMERT, VILÁGUTAZÓ GÉPÉSZMÉRNÖK TIZENKILENC ÉV UTÁN TÉRT VISSZA ALMA MATERÉBE, A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEMRE. ISMERJÉK MEG A MÉRNŐK MESÉK PÁLYÁZAT NYERTESÉT, A CNH INDUSTRIAL KUTATÁSOKÉRT ÉS FEJLESZTÉSEKÉRT FELELŐS PROJEKTMENEDZSERÉT!

SZÖVEG: CZEINER-SZÜCS ANITA | FOTÓ: MÁJER CSABA JÓZSEF

– Olyan vagyok, mint egy ágyú, szokták mondani a főnökeim. Irányba állítanak, s megállíthatatlanul haladok előre – mondja mosolyogva Hatanek Hajnalka. Úgy fogalmaz: közel húsz év szakmai tapasztalattal a háta mögött most nem nehéz kimondania, hogy elérte azt a szintet pályáján, ahol jól érzi magát, felelősségteljes feladatokat bízhatnak rá, de a stressz nem faktor az életében. S aminek még nagyon örül, hogy sokat utazhat, s hogy napról napra négy nyelven gondolkodik és dolgozik.

FORMÁLTA AZ ÚT Ha visszagondol arra a nagykanizsai lányra, aki a kilencvenes években pályát választott magának, teljesen mást lát, mint ma, ha a tükörbe néz. – Az út, amit bejártam, formálta a karakterem. A kultúrák, melyeket megismerhettem, nyitottá tet-

tek. Az emberek, a kollégák, akikhez közelebb kerülhettem, gazdagítottak: példaképeim, barátaim lettek. Ez tett alkalmassá arra, hogy ma a CNH Industrial kutatásokért és fejlesztésekért felelős projektmenedzsereként vehetem át alma materem elismerését is. Elfogadóbb lettem, s ez szükséges ahhoz, hogy angol-olasz-osztrák kollégákat egyszerre tudjak koordinálni, s nőként is megbecsüljenek a szakmában.

Az eszteregályos, maró szakképesítéssel is rendelkező szakember Magyarországon első nőként kapott oklevelet kéttannyelvű számítástechnikus-gépgyártás szakon, majd a Széchenyi István Főiskolán szintén egyedüli hölgyként vehetett részt a gépészmérnöki képzés végét jelentő diplomaátadón. A bőrén érezte, hogy nőként kihívás beépülni a mérnöktársadalomba.

ÁZSIÁBAN IS KIVÍVTA A MEGBECSÜLÉST

– Az Audi Hungariánál indult pályafutásom. Örökké hálás leszek a cégnek azért, hogy lehetőséget kaptam egy kínai kiküldetésre. Huszonhat éves voltam akkor, ott szembesültem vele, hogy abban a kultúrában egy fiatal nő nem mondhatja meg idősebb férfi kollégájának, mit és hogyan kellene csinálni. Az én feladatom pedig egy csapat kiépítése volt... Végül sikerült beilleszkednem, elismertek, megbíztak bennem – meséli Hatanek Hajnalka.

Ezt követően audis rezidens mérnőkként dolgozott az olasz Lamborghini-nél. Tíz évet töltött Olaszországban. Mint mondja, ma is olaszul számol, gondolkodik – de stílusát és hozzáállását is nagymértékben formálta az ott eltöltött idő.

...

”

Magyarországon első nőként kapott oklevelet kéttannyelvű számítástechnikus-gépgyártás szakon, majd **a Széchenyi István Főiskolán szintén egyedüli hölgyként vehetett részt a gépészmérnöki képzés végét jelentő diplomaátadón.** A bőrén érezte, hogy nőként kihívás beépülni a mérnöktársadalomba.

... – Itáliai barátaimtól tudom, pánikolni felesleges. Ha valaki elvárások nélkül él, akkor előbb eléri a céljait, mintha görcsösen keresi, üldözi azokat – emeli ki az ausztriai Linzben letelepedett mérnök.

A „MÉRNÖK MESÉK” PÁLYÁZAT RÉVÉN AZ EGYKORI MÉRNÖK HALLGATÓNÖK ÍRÁSAIKBAN MEGOSZTHATTÁK A SAJÁT SZAKMAI TÖRTÉNETÜKET, S EZZEL RÁIRÁNYÍTHATTÁK A FIGYELMET A MŰSZAKI PÁLYÁN A NŐK ELŐTT ÁLLÓ KARRIERLEHETŐSÉGEKRE. A PÁLYÁZAT GYŐZTESE TEHÁT A LINZBEN ÉLŐ HATANÉK HAJNALKA LETT, AKI 2002 NYARÁN VÉGZETT EGYETEMÜNKÖN, GÉPÉSZMÉRNÖK SZAKON, GYÁRTÁSI RENDSZEREK SZAKIRÁNYON, MÉGHOZZÁ KIVÁLÓ EREDMÉNNYEL. ARRA A LEGBÜSZKÉBB, HOGY OLYAN TERÜLETEN ÉR EL – FÉRFIAKNAK IS BECSÜLETÉRE VÁLÓ – SIKEREKET, AHOL KEVÉS NŐ TEVÉKENYKEDIK. S AKKOR MOST KÖVETKEZZEN A NYERTES PÁLYAMŰ!

Nagykanizsán tanultam egy osztrák-magyar kétnyelvű szakközépiskolában, számítástechnikus gépgyártás-technológus szakon. Ezt az országban első nőként végeztem el, méghezváltam kiváló eredménnyel 1998-ban. Ehhez járt egy osztrák technikus végzettség is. 1999-ben felvételt nyertem az akkor még SZIF-ként ismert főiskolára, a gépészmérnöki szak gyártási rendszerek szakirányra, amit 3 év alatt 5-ös szigorlatokkal elvégeztem úgy, hogy utolsó évesként gyakornok voltam az Audi Hungariánál, ahol a diplomamunkámat is írtam. Azonnal a diplomavédés utáni héten elkezdtem dolgozni a minőség-biztosítási részlegen, a házon belüli mechanikus megmunkáló sorokon.

Hozzáteszi: amit elért, szorgalommal és tanulással alapozta meg. Fontos volt, hogy kollégái belföldön és külföldön is érezzék, a szaktudása kifogástalan. – Ezt pedig a Széchenyi-egyetemnek is köszönhetem, hisz itt meg-

Egy év után, új lehetőségek után nézve a cégen belül, bekerültem egy új csapatba, ami új gyártósorokat telepített Németországból Magyarországra. Ekkor még csak a német nyelvet gyakoroltam, használtam. Sokat kellett külföldre utazni, autóval, repülővel, néha egyedül, ami hatalmas kihívást jelentett, de sokat tanultam belőle és megerősített. Közben sokat tanultam a különböző kultúrákról, szokásokról Európán belül. Néha a beszállítókkal konfrontálva.

Két év után a cégen belül lehetőség volt még távolabbra menni, méghezváltam Kínába. Mivel 2006-ban nem sokan szerettek volna elutazni, én pedig nem akartam ezt a lehetőséget kihagyni, jelentkeztem egy éves projektmunkára Kínába, Dalianba, ahol a Volkswagen új gyárat és gyártósorokat épített – a győri gyártósorok alapján. Új kultúra, más gondolkodás. Eléggyé megváltoztatja az embert az egy év távol-keleti munka, hamar felnő, felelősséget vállal. Hatalmas változást hoz, valakinek pozitív irányba. Mikor lejárt a projektmunka, új lehetőség után néztem, mert már nem akartam visszamenni Győrbe, a céghez. Kaptam ajánlatot közben volt kollégáktól más nagy vállalatoknál. Az Audi végül is nem akart elengedni és az összegyűjtött kulturális és munkatapasztalataim alapján felajánlották, hogy rezidens mérnökként képviseljem őket Olaszországban a Lamborghini-nél, melynek a motorokat gyártotta.

Így kerültem 2 hónapon belül Olaszországba, ahova 3 és fél évig szólt a szerződése, persze már magasabb pozícióba. A munkám során meg kellett tanulnom angolul beszélni, s a privát életem miatt olaszul, anélkül, hogy észrevettem volna. Megragadtam az élet lehetőségeit. Sokat tanultam és fejlődtem a munkám során, politikailag és szakmailag is. Mikor lejárt a szerződése a Lamborghini-nél, a cég vissza akart hívni, de privát döntés miatt kint maradtam. Persze már nem, mint Audi-alkalmazott, de a céggel úgy

kaptam a kellő alapokat. A laboratóriumokban európai viszonylatban is a legmodernebbeknek számító technológiákkal találkozhattam, az elmélet mellett a gyakorlati oktatás is hangsúlyt kapott. ■

egyeztünk meg, hogy ha esetleg meg gondolnám magam, visszavárnának.

Mivel privát döntés miatt maradtam Olaszországban, így munka után néztem. Az elért eredményeim és tapasztalatom alapján – pont a krízis közepén – felvett egy cég, amely hidraulikus blokkokat gyárt. Ott azonban csak pár hónapot töltöttem, mert közben kaptam egy ajánlatot az egyik traktorgyártó cég kutatásfejlesztés részlegén, a projektmenedzsmenten, Modenában. A CNH Industrialnál 8 évet dolgoztam minőség és megbízhatósági specialistaként, különböző platformon – utazva Anglia, Ausztria és Olaszország között.

Lehetőségem volt egy volt olasz igazgató mellett dolgozni három évig, amit megint kihívásként és fejlődési lehetőségként éltem meg. Sajnos, egy privát dolog miatt 2017-ben döntést kellett hoznom, hogy Olaszországban maradjak vagy sem, mivel az akkori angol főnököm nem akart elengedni a cégtől, csak megkérdezte: Anglia vagy Ausztria?

2018 óta Ausztriában dolgozom ugyanannál a cégnél. A helyi kutatás-fejlesztésen, a projektmenedzsment részlegenél, ahol új termék (Steyr, CASE és New Holland traktorok) specialistájaként dolgozom. Munkám során definiáljuk a szükséges tesztek, vizsgálati előírásokat (angolul, németül és olaszul). Szerencsére már a hobbimá vált – és nagyon elismernek ebben a munkakörben.

Visszagondolva az egész életútra, a tapasztalatomra, minden lehetőséget ki akartam próbálni.

Soha nem gondoltam volna, hogy a végén napi szinten 4 nyelvet fogok használni (ebből persze legkevesebbet a magyart). A sok kultúrsokk nagyon nyitottá tett, s megtanultam azt is, hogy idősebbek mellett mennyi tapasztalatot tudok összeszedni, hogy nem kritizálok senkit, s hogy próbálom mindenben a jobbat látni és tanulni. Persze, a sok utazás nagyon erőssé is tett, s kiállni magamért is sokat jelent. ■

MEGÉRI CSATLAKOZNI ALUMNI KÖZÖSSÉGÜNKHÖZ

A Széchenyi István Egyetem (SZE) minden alumnit, azaz végzett hallgatót, doktoranduszt megbecsül. Egykori hallgatóink elégedettsége és alma mater iránti elkötelezettsége kiemelten fontos intézményünk számára.

Az Alumni Iroda fő célja, hogy a Széchenyi István Egyetemen és jogelőd intézményeiben tanult hallgatóit összefogja, és számukra lehetőséget biztosítson a kapcsolattartásra az egyetemi polgárokkal, szakmai karrierjük építésének támogatására. Fontosnak tartjuk, hogy folyamatos tájékoztatást adjunk az egyetem legfontosabb híreiről, fejlesztéseiről és a továbbtanulási lehetőségekről, különféle – kizárólag a SZE alumni közösség tagjait megillető – exkluzív kedvezményeiről. Az alma materben diplomát, tudományos fokozatot szerzők számára emellett számos üzleti és laborszolgáltatás, vállalkozásfejlesztési pályázat és rendezvény érhető el, ezért érdemes folyamatosan figyelemmel kísérnie SZE Alumni Facebook-oldalunkat és honlapunkat, az alumni.sze.hu-t is, valamint feliratkozni az alumni hírlevélre.

TALÁLKOZNA TÁRSAIVAL? – SEGÍTÜNK!

Célunk egy globális szakmai-közösségi hálózat kiépítése, amely összeköti az alma mater iránt elkötelezett öregdiákokat egy aktív és kollaboratív, oda-vissza ható együttműködésben.

Az alumnik számára találkozókat szervezünk, amelyek magukban foglalják a szállás, terem, étterem lefoglalását. A találkozók igény szerint kampusz körbevezetéssel, laborlátogatással, előadással készülünk végzettjeinknek.

Amennyiben szeretne részt venni alumnitalálkozáson, jelezze nekünk az alumni@sze.hu címen. Állunk szíves rendelkezésére!

TÁMOGATNÁ ALMA MATERÉT?

A győri Széchenyi István Egyetem a megalakulása óta az innováció szolgálatában áll. És mondhatni ez még csak a kezdet, hiszen az elkövetkezendő évekre is komoly terveink vannak. Közhasznú szervezetként mindennemű támogatást, ösztöndíj-alapítást, partnermegállapodást szívélyesen fogadunk, és a hazai jogszabályi előírásoknak megfelelően lehetőségünk van adókedvezmény igénybevételeire jogosító igazolás kiállítására is.

Amennyiben ön is támogatná a régió gazdasági és felsőoktatási fejlődését vagy részletesebb tájékoztatást szeretne szolgáltatásainkról, úgy az alábbi elérhetőségeken részletes tájékoztatást tudunk nyújtani.

A Széchenyi István Egyetem visszavárja!

<https://www.facebook.com/sze.alumni>

Széchenyi István Egyetem

9026 Győr, Egyetem tér 1. • www.uni.sze.hu • e-mail: alumni@sze.hu • Telefonszám: +36-96/503-400/3158

230 ÉVE SZÜLETETT SZÉCHENYI ISTVÁN

A LEGNAGYOBB MAGYAR MÉRNÖK?

PATTANTYÚS-ÁBRAHÁM GÉZA AZ 1931. ÉVI MAGYAR ORSZÁGOS MÉRNÖKKONGRESSZUSON „A MÉRNÖKÖK NEVELÉSE ÉS TOVÁBBKÉPZÉSE” CÍMMEL TARTOTT ELŐADÁSÁT AZ ALÁBBI KÍVÁNSÁGGAL FEJEZTE BE: „ELŐADÁSOMAT AZZAL A FOHÁSSZAL ZÁROM, HOGY KÉREM A MINDENHATÓ ÁLDÁSÁT TANÁR, DIÁK ÉS TÁRSADALOM E VÁLLVETETT, NEMZETNEVELŐ MUNKÁJÁRA, AMELY VALÓRA VÁLTANI HIVATOTT A LEGNAGYOBB MAGYAR MÉRNÖK JÓSLATÁT: MAGYARORSZÁG NEM VOLT, HANEM LESZ!” AZ EGYIK LEGKIVÁLÓBB MAGYAR GÉPÉSZMÉRNÖK ÉS MÉRNÖK-PEDAGÓGUS EZZEL EGYÉRTELMŰEN GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁNRA GONDOLT. ÍRÁSUNKBAN ARRA SZERETNÉNK RÁVILÁGÍTANI, HOGY JOGGAL TEKINTHETJÜK-E A „LEGNAGYOBB MAGYART”, A MAGYAR TÖRTÉNELEM KÉTSÉGKÍVÜL KIEMELKEDŐ ALAKJÁT, POLITIKUST, KÖZÍRÓT, A HAZAI GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI REFORMOK ELINDÍTÓJÁT MÉRNÖKNEK IS.

SZÖVEG: DR. HORVÁTH SÁNDOR

KIT TEKINTÜNK MÉRNÖKNEK?

Lipthay Sándor akadémikus évtizedekkel korábban Széchenyi István mérnökségével kapcsolatban még óvatosan fogalmaz [1]: „Széchenyi már ifjúkora óta nagy előszeretettel viseltetett technikai dolgok iránt, – ha magyar főúr helyett angol polgárnak születik, bizonyára korának legnagyobb mérnökévé válik. (...) egész odaadással készült mindazokra a műszaki alkotásokra, a melyek programjának oly fontos tényezői voltak. (...) Különös előszeretettel a modern technika szülőházájában, Angliában tartózkodik. Fölkeresi a mérnöki építés nevezetes alkotá-

sait: a hajózó csatornákat, a hidakat, (...) vasútakat; hangyaszorgalommal gyűjti a mindezekre vonatkozó technikai és gazdasági adatokat és jellemző vázlatos rajzokban rögzíti meg naplóiban a látottakat. Szorgalmas látogatója a gyáraknak is, hol a gépészet körül keres tájékozást. Figyelemmel kíséri az idevágó irodalmat, – szinte szakadatlanul tanul és a technikai ismereteknek oly tárházát gyűjti, hogy messze túlemelkedve a dilettantizmus rendes színvonalán, világos képet nyer a technika sokoldalú eszközeiről és a műszaki kérdésekben helyes ítéletre tesz szert. Nem vált mérnökké, a szónak közönséges értelmében, a minthogy jogi tanulmányi sem

avatták hivatásszerű jogtudóssá. Mégis ő veti meg alapját hazánk összes műszaki alkotásainak, a minthogy ő kezdeményezte az elavult jogállapotainkból való kibontakozást is. Mérnök és jogász volt ő együttesen a szónak magasabb értelmében...”

De kit is tekinthetünk mérnöknek? A mai jogi értelmezés szerint mérnök az, aki valamely felsőoktatási intézményben mérnöki végzettséget szerzett. Ez alapján Széchenyit nem tekinthetnénk mérnöknek, hiszen iskolai keretek között nem folytatott műszaki tanulmányokat. Ha viszont a szűken vett jogi értelmezésen túllépve, tartalmi megközelítésben keressük a kérdésre a

”

Nagyszerű alkotásai,
mérnöki tulajdonságai,
Magyarország műszaki
fejlődése terén elért máig
ható eredményei alapján
méltán tekinthetjük
Széchenyi Istvánt
a legnagyobb magyar
mérnöknek is.

választ, akkor két megállapítást is tehetünk. Egyrészt, hogy önmagában a mérnöki diploma nem elég, s hogy a mérnök titulust nem minden műszaki diplomás érdemli ki. Másrészt pedig azt, hogy munkásságuk alapján mérnöknek tekinthetünk olyan műszaki alkotókat is, akik nem rendelkeznek mérnöki végzettséggel.

A magyar mérnök szó eredetileg a földmérőt jelölte. A mérnök szó angol megfelelője az „engineer”, vagy a német az „Ingenieur” kifejezés az 1250-es évekből származó latin ingenium fogalomból származtatható. A kifejezés tehát csak a középkortól létezik, de a tevékenység több ezer éves.

A Lewis Mumford által feltételezett, óriási kőtömbök mozgatására, emelésére képes, emberek tömegéből álló ókori „óriásgép” megtervezése mérnöki munka volt. A tervező a súrlódás, erővektor-összegzés, stabilitás fogalmakat még nem ismerhette, de ehhez a teljesítményhez már „érezni” kellett őket [2]. Nem vitatható, hogy Mezopotámia, Egyiptom, a Görög és Római Birodalom nagyszerű építészeti alkotásai mai szemmel nézve is mérnöki remekművek. A ma is ámulatra méltó katedrálisokat emelő középkori alkotók sem végezhetek mérnöki stúdióumot, hiszen az első mérnökképző iskolák csak a XVIII. század vége felé kezdték meg működésüket.

Leonardo da Vinci számos hadigépet, épületet tervezett, s 1500 körül a csatornaépítés, a folyószabályozás, az öntözőrendszerek, a víztározók és hidak legkeresettebb szakértőjének számított, tehát nemcsak sokoldalú művész, természettudós, hanem mérnök is volt. A későbbi századokban is számos olyan nagyszerű műszaki alkotó tevékenykedett, akiket nem megszerzett címük, hanem tevékenységük tesz mérnökké. A teljesség igénye nélkül néhány közülük: Edmund Cartwright, egy nottinghami lelkész a helyi kovács és ács segítségével megépítette, szabadalmaztatta, s 1791-ben Manchesterben már munkába is állította mechanikus szövőszékét. ...

... Thomas Alva Edison mindössze pár hónapig járt iskolába, és mégis több mint ezer szabadalom, köztük korszakos műszaki alkotások sora fűződik a nevéhez.

Az ipari forradalmat megalapozó modern gőzgép kifejlesztője, James Watt gyermekkorában nem járt iskolába, édesanyja tanította, majd csupán a műszerészsakmát tanulta ki.

Ganz Ábrahám, aki a tökéletes kéregöntés kifejlesztéséért számos nemzetközi szakmai elismerést kapott, nem iskolában tanulta a mérnökséget, öntőmester volt.

Csonka János szakmunkásból autodidaktaént vált gépészmérnöké, hogy végighallgatta a József Műegyetem gépészmérnök-hallgatóinak összes előadását, a gépészmérnöki cím használatára a Mérnöki Kamara hatalmazta fel találmányai, szakmai eredményei alapján.

Galamb Józseftől Amerikában nem bizonyítványt kértek, hanem próbarajzot kellett készítenie. Nem (egyébként meglévő) diplomája, hanem tudása és képességei alapján tervezhette meg a XX. század autóját, és lett később a Ford főmérnöke. A mérnökség tartalmát tekintve tehát kimondhatjuk, hogy annak műveléséhez a mérnöki diploma önmagában még nem elégséges, kivételes képességű műszaki alkotók esetében pedig nem is szükséges.

Feltételezhetően Pattantyús professzor is úgy gondolta, hogy mérnöki végzettség hiányában is mérnöknek tekinthető az, aki mérnöki alkotások létrejöttének tevékeny részese, s aki mérnök módjára gondolkodik, dolgozik és él.

SZÉCHENYI, A MÉRNÖKI

Széchenyi István műszaki munkásságát szépirodalmi nyelvezettel mutatja be Váradi József [3]: „Mikor 1846-ban az akkor már elaggott Felsőbüki Nagy Pál fent járt Pesten és onnan, ahol ma Széchenyi szobra áll, széttekintett, elérzékenyülve így kiáltott fel: »Amerre a szem tekint, mindenütt Széchenyi alkotásait látja!« Mit látott? Látta az épülő hidat, a Dunán az élénken közlekedő hajókat, a kikötőt, a hajógyárat, a Hengermalmot, a Vác felé tartó vasútvonalat. S ha tekintetével követhette volna, látta volna, hogy a nagy hajók nem rekednek meg a Vaskapu sziklazátonyai közt. Széchenyi megtisztította tőlük a Duna medrét...”

Írásunk szerzője, dr. habil Horváth Sándor gépészmérnök, c. egyetemi tanár, az Óbudai Egyetem Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Karának volt dékánja, aki a gépészeti területen folytatott oktató- és tudományos tevékenysége mellett kezdett el foglalkozni műszaki nagyjaink munkásságának kutatásával és népszerűsítésével. Az utóbbi években Széchenyi István műszaki alkotó tevékenységével kapcsolatban jelentetett meg publikációkat és tartott előadásokat. Dr. Horváth Sándor kuratóriumi elnöke a Würth Szereléstechnika Kft. fenntartásában működő, idén 30 éves Reinhold és Carmen Würth Alapítványnak, amely 2013 óta minden tanévben rendszeres havi ösztöndíj jellegű támogatásban részesíti a Széchenyi István Egyetem Gépészmérnöki, Informatikai és Villamosmérnöki Karának egy hallgatóját, a kar legjobb tanulmányi eredményt elért hallgatója pedig a diplomaátadó ünnepségen veheti át az elismerő oklevelet, a tárgy- és az egyszeri pénzjutalmat.

Tudjuk, azóta az akkori technika csodájaként felépült a Pestet és Budát összekötő híd, amely csaknem két évszázaddal később is a Széchenyi által vizionált Budapest ékköve. Az általa alapított József Hengermalmot pedig szándéka szerint sok száz gőzmalom követte Magyarországon. Széchenyi nemcsak megálmodta és menedzselte ezeket a máig ható nagyszerű alkotásokat, hanem foglalkozott kifejezetten műszaki kérdésekkel is, kezdeményezője és aktív résztvevője volt a műszaki eszmecsereknél, vitáknál, s műszaki kérdésekben döntéseket is hozott. Kijelenthetjük tehát, hogy Széchenyi nagyszerű műszaki alkotások létrejöttének meghatározó részese volt!

Melyek azok a tulajdonságok, amelyekkel a mérnököknek rendelkezniük kell, s amelyek Széchenyit is jellemzik? A mai mérnököktől elvárt a széles látókör, a kreativitás, a nyitottság, a másutt működő modellek megismerésének vágya, azok alkalmazásának képessége, a változtatás bátorsága, az elmélet és gyakorlat összhangja, az élethosszig tanulás belső igénye. Széchenyi utazásai során gyárosokkal, mérnökökkel lépett kapcsolatba, gyárakat látogatott, kérdezett, tanult, jegyzetelt. Sokan értetlenül figyelték, hogy arisztokrataként a gépészekről és még a segédeiktől is leckét vesz. 1832-ben Andrássy György gróffal Angliában tanulmányozták az új utazási lehetőségeket. Széchenyi gőzvonalattal Liverpoolból Manchesterbe utazott, a visszautat már a mozdonyállásban töltötte. Mindent elmagyaráztatott, mindent kipróbált, vezethette is a mozdonyt, így őt tekinthetjük az első kiképzett magyar mozdonyvezetőnek!

A ma mérnökeiktől elvárt kommunikációs készség, a csapatban dolgozás képessége is egyértelműen jellemezte. Több nyelven kiválóan beszélt, mindenkivel szót tudott érteni. „Eddig csak úgy dolgoztunk, mint egyes huszárok – időnkhez ez többé nem illik – már most plánum szerint és összetartással kell dolgoznunk” – írta Weszelényinek. Az Al-Duna szabályozásakor legalább száz bányász és ezer munkás munkáját személyesen felügyelte. Széchenyit rendkívüli precizitás és rendszerező gondolkodásmód is jellemezte. „A rengeteg gondolat úgy áradt műveiből az olvasóra, mint egy eszmeözmény. Ebben (...) sokan kuszaságot láttak. Nem vették ugyanis észre, hogy a tömérdek eszme csodálatosan egybevág. Pedig csak alkotásaira kellett volna tekinteniük.” [3] Nagyszerű alkotásai, mérnöki tulajdonságai, Magyarország műszaki fejlődése terén elért máig ható eredményei alapján méltán tekinthetjük Széchenyi Istvánt a legnagyobb magyar mérnöknek is. ▀

IRODALMI HIVATKOZÁSOK:

- [1] Liphay Sándor: *Gróf Széchenyi István műszaki alkotásai, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest (1896)*
- [2] Simonyi Károly: *A fizika kultúrtörténete, Akadémiai Kiadó, Budapest (1998)*
- [3] Fekete József, Váradi József: *Széchenyi tanításai, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest (1926)*

230 ÉVE SZÜLETETT SZÉCHENYI ISTVÁN

HALLGATÓI PÁLYÁZAT

A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM ÉS AZ UNIVERSITAS-GYŐR ALAPÍTVÁNY ALKOTÓI PÁLYÁZATOT HIRDET AZ INTÉZMÉNY NÉVADÓJA, SZÉCHENYI ISTVÁN SZÜLETÉSÉNEK 230. ÉVFORDULÓJÁN A „LEGNAGYOBB MAGYAR” ÉLETMŰVÉNEK, SZELLEMISSÉGÉNEK MAI HATÁSAIRÓL.

A RÉSZVÉTEL FELTÉTELEI

A pályázaton a Széchenyi István Egyetem aktív vagy passzív státuszú hallgatói vehetnek részt.

Pályázati kategória	Beadandó formátum	Egyéb feltétel
Esszé	pdf	5000 – 15000 karakter (szóközzel) Szerzőnként 1 pályamű
Novella	pdf	5000 – 15000 karakter Szerzőnként 1 pályamű
Vers	pdf	Szerzőnként maximum 4 vers
Képzőművészeti, építészeti alkotás, installáció	összeűzött pdf	Fotódokumentáció az alkotásról, terv, leírás, az alkotás jellegétől függően. Szerzőnként 1 pályamű
Fotó	jpg vagy tiff	Szerzőnként 1 fotó, összefüggő sorozat esetén maximum 4 kép.
Rövidfilm	mp4	Maximális hossz: 5 perc Szerzőnként 1 alkotás

Egy pályázó több kategóriában is indulhat, kategóriánként egy alkotással. Társ szerzőként közösen jegyzett alkotás is benyújtható, de a szerzők száma maximum három fő lehet – és minden alkotónak meg kell felelni a pályázaton való részvétel feltételeinek.

A PÁLYÁZAT BEADÁSA

Beérkezési határidő: 2021. október 6., szerda 12 óra.

A pályázatot elektronikusan kell beküldeni a szechenyi230@sze.hu címre.

Nagyobb méretű pályázat esetén (10 MB felett) fájlküldő igénybe vehető.

A pályázat beadójának a pályázat benyújtásakor az alábbi adatokat kell megadnia:

név, szak, tagozat, Neptun-kód, e-mail, mobiltelefonszám.

PÁLYADÍJAK

I. díj: 100 ezer Ft

II. díj: 75 ezer Ft

III. díj: 50 ezer Ft

Különdíjak, tárgyjutalmak.

A díjak, különdíjak számának megítéléséről a pályázatok színvonalának függvényében a Bíráló Bizottság dönt.

A PÁLYÁZAT EREDMÉNYHIRDETÉSE

A pályázat eredményhirdetése, a nyertesek bemutatása a 2021. évi Akadémiai Nap rendezvényeinek keretében, szeptember második felében lesz.

BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG

Elnök:

Dr. Dóka Ottó egyetemi tanár, kutatási infrastruktúráért felelős rektorhelyettes

Tagok:

Dr. Barna Attila tanszékvezető egyetemi docens, jogtörténész

Czigány Tamás DLA, építész, egyetemi docens

Homor Péter levéltáros

Dr. Horváth Nóra egyetemi docens, filozófus, a „MŰHELY” kulturális folyóirat főszerkesztője

Dr. Tolnay Imre DLA, egyetemi tanár, képzőművész

Tóth Eszter kuratóriumi titkár, Universitas-Győr Alapítvány

Winkler Csaba c. egyetemi docens, egyetemtörténész, társadalmi kapcsolatok titkár

A PÁLYÁZATOK NYILVÁNOSSÁGRA HOZÁSA, PÁLYÁZAT UTÁNI KEZELÉSE

A kiíró fenntartja magának a jogot, hogy a pályaműveket kiállításokon vagy egyéb formában (pl. nyomtatott vagy elektronikus kiadvány) korlátozás nélkül nyilvánosságra hozza, bemutassa és népszerűsítse.

A pályázó azzal, hogy pályázatát benyújtja, a fenti feltételeket elfogadja.

Széchenyi István Egyetem
Universitas-Győr Alapítvány

MARTON LÁSZLÓNÉ

A MATEMATIKA KÖZÉRTHETŐ TANÍTÓJA

Életének 75. évében elhunyt dr. Marton Lászlóné Pljesovszki Mária okleveles matematikus, okleveles matematika-fizika szakos tanár, okleveles elektronikus számítógép programozó, programtervező, a Széchenyi István Egyetem Matematika és Számítástudomány Tanszékének nyugalmazott egyetemi adjunktusa.

Marton Lászlóné 1973 augusztusától 2012 nyaráig, a nyugdíjba vonulásáig tanított a Széchenyi István Egyetemen. Pályáját a győri egyetem jogelődjén, a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola szegedi Vasúti Közlekedési Tagozatán kezdte. A tagozat 1974 őszén költözött Győrbe.

Oktatói tevékenysége során matematika-előadásokat és gyakorlatokat tartott analízis, lineáris algebra, operációkutatás, gráfelmélet témakörökben. Az oktatott tárgyakhoz kapcsolódóan példatárakat, segédleteket, tankönyveket írt.

A matematika tantervek folyamatos átalakítása során a közérthetőbb, a hallgatók által is jól követhető, alkalmazható szakmaiságot szorgalmazta, s a gyakorlatban ezt képviselte. Világos magyarázatai, a tanórákon elvégzett sok-sok gyakorlás, a szakok

jellegéhez kapcsolódó példák szerepeltetése volt az erőssége. Tanítványait a kötelező konzultációk mellett is segítette a tananyag megtanulásában, a vizsgákra való felkészülésben. Derűs, kiegyensúlyozott, mindig visszafogott, mosolygó megjelenése a bizalomépítésének legfontosabb kommunikációs elemei voltak. Kollégái, hallgatói között tekintélyének a megalapozója a korrekt kapcsolatépítés, a kollegialitás, az eredményes együttműködés volt.

Jegyzetei, szakmai könyvei közül legnagyobb büszkeséggel a 2004-ben megjelent „A függvénytan elemei, határértékszámítás” című egyetemi tankönyvét emelte ki életútjának produktumai közül.

Férje, dr. Marton László egyetemi docens, a Széchenyi István Egyetem Matematika Tanszékének vezetője

TÓTH JÓZSEF

A GYŐRI MÉRNÖKKÉPZÉS TEKINTÉLYES SZEMÉLYISÉGE

Életének 82. évében elhunyt dr. Tóth József ny. főiskolai docens, okl. gépészmérnök, az egykori Általános Gépészeti Tanszék oktatója, a kollégium volt igazgatóhelyettese.

Dr. Tóth József 1975. augusztus 1-jén lett a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola oktatója. Három évtizedes sikeres életút után 2005. április 30-án nyugdíjba ment, de öt évig óradóként még részt vett a győri mérnökképzésben. Szakterülete a gépelemek, a műszaki ábrázolás, az ábrázoló geometria oktatása volt. A harminc év

alatt a győri mérnökképzés mindegyik szakán tanította alapozó tárgyait.

Életútja során a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola tevékenysége kiteljesedett, megvalósult a Széchenyi István Egyetem. Ez a nagy változás, a vele járó kihívások sora szaktárgyainak tartalmát is erőteljesen átalakította. Munkájában az új megismerése, a tudás átadása mindig motiváló hatású volt. Barátságos, közvetlen személyisége mindezt folyamatos értéként jelenítette meg.

Kollégái, hallgatói mindig a felkészültségét, együttműködési készségét, empátikusságát tartották személyisége

BARÁTSÁG, SPORT, CSALÁDI TRADÍCIÓK

volt, aki 2004 decemberében, röviddel PhD doktoriátusának sikeres védeése után, pályája csúcsán hunyt el. Dr. Marton László egykori hallgatói ma is mintának tartják a tanár úr előadásait, szakmai felkészültségét. Fia az egyik első széchenyis közgazdász évfolyamon tanult, szerzett diplomát. Marton Lászlóné tagja volt a Kisalföldi Népművészek Egyesületének. Ennek is köszönhető, hogy megismerte a hazai népművészet gazdag világát. Érdeklődéséhez, szívéhez a Rábaköz népi kultúrája, főképpen a hőveji csipke állt legközelebb. Nyugdíjas éveit bearanyozták unokái, Lili és Júlia. ■

meghatározó, legfontosabb tulajdonságának. Hallgatói a szokásos konzultációk, vizsgák mellett a szakesteken, azok sportprogramjain is számíthattak közreműködésére. Kollégiumi nevelőtanárként, igazgatóhelyettesként nagy szociális érzékenységgel kezelte, intézte a hallgatók napi ügyes-bajos dolgait. Csendes, halk szavú, határozott véleményt megfogalmazó oktatóként tekintélyt szerzett munkájával, példás hozzáállásával. ■

Első munkahelyéről, a nagy múltú Moson-magyaróvári Mezőgazdaságtudományi Karról közel ötven éve került ifjú testnevelő tanárként a Szombathelyi Tanárképző Főiskolára. Tanszékvezetéssel, Sporttudományi Intézet igazgatásával, főigazgatói tisztséggel, döntésekkel járó próbák nehezítették, de befutotta pályáját, derűs emberségét mindvégig megőrizve. Őszintén tudtunk beszélgetni közös gondjainkról, intézményeink integrációjáról, szétválásáról, vagy ugyanennek korrekciójáról, újabb megjelenéséről! Az egyetemi-főiskolai felvételi vizsgákról, hallgatóink motivációjáról, vagy arról, hogy a tanári pályára készülő ifjak ismereteiket, diplomájukat vajon majd tanárként iskolákban, vagy azoktól függetlenül hasznosítják majd.

Mi sem természetesebb, hogy harminc éve, amikor dr. Fränkl Róbert tanár úr elnökségével megújult a Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség, dr. Gál László barátunk kapta a Nyugat-Magyarországi Regionális Tanács szervezési feladatait. A Magyar Egyetemi-Főiskolai Országos Bajnokság (MEFOB) rendje elvárta, hogy a regionális intézmények egymás közt kiírt találkozókra döntsék el a döntőbe jutást. Mi itthon, ő a Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség (MEFS) Versenybizottságának elnökeként velünk együtt várta izgalommal, Győr vagy Szombathely képviseli régióinkat a sportági döntőn? A Széchenyi Alumni Magazin olvasói közt sokan őrizhetik ezeknek a győri vagy szombathelyi MEFOB-találkozóknak az emlékét, köztük a szombathelyiek barátságos vezetőjének, Gál tanár úrnak örömet, szurkolását. Jól ismertük egymás erejét, gyengeségét, hiszen rendszeresen találkoztak a régió főiskolái, egyetemei. Ezeken pedig fényesen igazolódott a Pannóniát ma is lelkesítő kérdés: Savaria, Arrabona, vagy Scarbanica utódai a legügyesebbek? Netán Veszprém lesz a győztes? Tudnak-e az intézmények mixcsapatokkal is csatasorba állni, ha a versenykiírás mixnek mondja akár az oktatói-hallgatói, akár a lányok-fiúk együttes pályára lépését? Mindebben pedig a

„Berzsenyi” főigazgatójának a sport szerepére vonatkozó szándékai tükröződtek. A közoktatás hétköznapijaira kibocsátott ifjú tanárjelölteket ő csak azzal engedhette leendő iskolájukba, hogy ott saját környezetüknek, községüknek egészséges, aktív polgárai legyenek! A főiskolai évek ehhez egyszerű példákat adhatnak, adjanak is! Befejezés helyett álljon itt utolsó találkozásunk egyik rövid párbeszéde! Itthon, a Győri Egyetemi Sportcsarnok egyik ünnepségén köszönthettük egymást. Ő kolleganónkkal beszélgetett, s mosolyogva mondta, mindig szívesen tartotta a kapcsolatot a Somogy megyeiekkel! Ezt hallva, hozzájuk léptem. Kértem, fogadják el az én közük tartozásomat is! Élcelődve szegte nekem kérdését: „Te, hogy kötődhetsz Somogyhoz? A veszprémiek ne kérjenek Somogyból jussot!” Bevallottam, az én apai nagyapám rövid, alig ötvenéves életében somogyi tanító úrként szolgált. „De hol?” – kérdezte. „Hencse-Hedrehely volt otthona” – válaszoltam. „Ma is a hedrehelyi temetőben nyugszik.” Meglepő csend után így folytatta: „Az én nagyapám is Hencse-Hedrehelyen szolgált.” Nem folytattuk. Tudtuk, ha ismerték személyesen egymást, ha nem, mi összetartozunk! Ezt az összetartozást ma a temetés napján sem éri sérelem. Laci Barátom, nyugodj békében! ■

(Kuti József c. egyetemi tanár, széchenyis leghenda emlékirása dr. Gál László szombathelyi búcsúztatásának napján, 2021. június 18-án)

TABICZKY ZOLTÁNNÉ

ÉRTÉKES MUNKA A KÖNYVTÁR FONTOSSÁGÁÉRT

Az Egyetemi Könyvtár első vezetője, a technikatörténet nagyhatású oktatója, Tabiczky Zoltánné dr. Desics Malvin életének 102. évében a közelmúltban hunyt el. Akkor és ma is Tabiczky Zsuzsa néven ismertük, emlegettük.

1971-től 1986-ig volt intézményünk munkatársa. Az egykori Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola könyvtára 1974-ben kezdte meg működését a győri kampuszon – alapító igazgatója Tabiczky Zoltánné volt. A Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán végezte egyetemi tanulmányait, több nyelven beszélt. Pályáját egyébként a Magyar Vagon- és Gépgyár könyvtárában kezdte, a nagy hírű győri gyár történetét elsőként írta meg. Nyugalomba vonulását követően címzetes főiskolai docensként részt vett a mérnöktanári és a technikatánári képzésben. A közlekedéstörténet és a technikatörténet tantárgyakhoz jegyzetet írt. Hallgatói tisztelték az előadásaiból áradó műveltségét, tudományos felkészültségét. Kollégáit a személyiségéből áradó kedvesség-

gel, bölcsességgel, szeretettel ajándékozta meg.

1981-ig dolgozott a Főiskolai Könyvtár vezetőjeként. A kezdetektől a technikatörténet tárgyat tanította másfél évtizeden át a műszaki tanár szakos hallgatóinknak. Mindkét feladatkörében a kiváló bölcsész felkészültség, a precíz szorgalom, a megfontolt és csendes véleménynyilvánítás volt a meghatározó alapállása. Többéves kutatómunka után írta meg, készítette el 1972–1977 között a Rába-gyár történetét. Az addig ismert források, dokumentumok mellett új, a város gazdaságtörténetébe is kitekintést nyújtó adatokat, összefüggéseket ismerhetünk meg a tudománytörténész precizitással, mégis olvasmányosan megírt műből.

Dr. Honvári János az Akadémia – Főiskola – Egyetem című, 2019-ben megjelent egyetemstörténeti monográfiájából részletesen tájékozódhatunk az 1971 utáni győri „hős korszakról”, amelynek egyik alakítója, a tagozati könyvtárak egyesítője, a győri központi könyvtár kialakítója, koncepciózus fejlesztője Tabiczky Zoltánné volt.

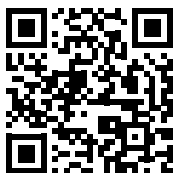
„Az áttelepülés befejezéséig Győrött és az egyes tagozatoknál kari, tagozati könyvtárak működtek. Győrött a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola könyvtárát a Főiskolai Tanács, dr. Hegedűs Gyula főigazgató 1974. február 28-án alapította. Az első Győrbe költöző egységnek, a Vasúti Közlekedési Tagozatnak a könyvtárát 1974 nyarán Szegeden vette át Tabiczky Zoltánné dr., a KTMF könyvtárának a vezetője. 4671 könyvet és jegyzetet, valamint 417 selejtezésre javasolt vegyes anyagot 98 dobozban szállítottak Győrbe. Majd a

többi kar, tagozat könyvtára is a győri főiskolára került, ideiglenesen a már csak az emlékekben létező Káldy-villa padlására, ahol aztán helyhiány miatt megrostálták az állományt. Az igazgatási épületet, amelyben a könyvtár hosszú évtizedekre végleges helyére talált, csak 1977-ben adták át. Addig a főiskolai könyvtárat ideiglenes épületben, az Autóközlekedési Tanintézet Ságvári út 27. sz. alatti helyiségében helyezték el. A tanintézetnek ekkoriban épült fel az új oktatóközpontja, így a régi épületét átengedte a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolának. Az ideiglenes elhelyezés körülményeit jól érzékelteti az a tény, hogy a raktár, kölcsönző és iroda területe együttesen 45 négyzetmétert tett ki, ugyanennyi területtel rendelkezett az olvasóterem is. Ezen kívül a vezetőnek és az adminisztrátornak volt még két kicsi szobája. Az ideiglenes könyvtár összes alapterülete nem haladta meg egy nagyobb családi házét. Győrött a végleges könyvtár átadásáig többször bővítették a raktári férőhelyet, folyóiratolvasót rendeztek be, ennek ellenére a helyhiány állandósult. A kutatómunkát és az órákra való felkészülést valamelyest könnyítette a tanszékeken elhelyezett letéti könyvtár.” ▀

AUTÓTECHNIKA – a szakmához szól

Jogelődjével együtt már a 30. évfolyamba lépett az Autótechnika, a hazai gépjárműfenntartó ipar szakfolyóirata. Ahogy a járműtechnológia egyre sokszínűbb lesz, úgy válik egyre szélesebb körben ismertté a magazin, így könnyen lehet, hogy felsőfokú tanulmányaidat vagy vállalkozásod, tevékenységed eredményességét is jelentősen segítheti!

OLVASS BELE!

Az alábbi linken elérhető a legutóbbi – június – lapszám!

HA MINKET OLVASOL,

- tanulságos történeteket ismerhetsz meg elismert szakértők szemével!
- technológiai újdonságokról olvashatsz olyan szakmai megközelítésben, amilyennel Magyarországon sehol máshol nem találkozol!
- informálódhatsz a jelentősebb hazai és külföldi szakkiállításokról!
- tanácsokkal és szakszerű termék-ismertetőkkel támogatjuk oktatásod és tevékenységed sikerességét!
- első kézből értesülhetsz a minden napi munkához szükséges, piacra kerülő újdonságokról!
- elhozzuk számodra a másnap pénzzé tehető járműtechnológiai és javítási információkat!

Amennyiben NYOMTATOTT lapszámokra fizetsz elő, HAT lapszámot postázunk, azonban ebben az esetben is jár az online hozzáférés, mellyel a hátralévő, friss lapszámok mellett több évre visszamenőleg is hozzáférsz újságarchívumunkhoz!

GYŐRI LEGENDÁK

JÓ PAP HOLTIG TANUL

AZ A GYANÚTLAN TURISTA, AKI GYŐR BELVÁROSÁBAN SÉTÁLVA EGY 300 KILÓS, TÜRKIZKÉK SZÓDÁSSZIFONBA BOTLIK, VALÓSZÍNŰLEG ÚGY GONDOLJA, HOGY A SZOMJÚSÁGTÓL ESZÉT VESZTETTE. KEDVES VÁNDOR, AMÍG MEGISZOL EGY ÜDÍTŐ LIMONÁDÉT, VAGY EGY HŰSÍTŐ FRÖCCSÖT A KÖZELI VENDÉGLŐBEN, ADDIG ELMESÉLEM, MIÉRT IS KERÜLT IDE EZ A VILÁGON EGYEDÜLÁLLÓ DÍSZKÚT, A JEDLIK-CSOBOGÓ.

SZÖVEG: HEGEDŰS PÉTER | GRAFIKA: VÁRAY IBOLYA ANNA | FOTÓ: KÖNCZÖL JÁNOS

BÖKŐS VÍZ KORDÁBAN

A híres győri feltaláló egy kis felvidéki faluban, Szímőn látta meg a napvilágot. Az írást, olvasást faluja elemi iskolájában sajátította el. 1817-ben lépett be a pannonhalmi bencés rend növendékei közé, ahol felvette az Ányos nevet. Tanári pályáját Győrben kezdte el, s élete végén ugyanitt töltötte nyugdíjas éveit is. A kísérletezéssel sohasem hagyott fel, s ha hihetünk a statisztikának, mintegy 76 találmány fűződik a nevéhez.

A nevéhez köthető egy sok helyütt közkedvelt ital, a szódavíz megalkotása és fejlesztése is, melyet sokan a maga korában csak „bökös víz”-ként emlegettek. A szóbeszéd szerint Jedlik akkor kezdett az „üvegkóla” mesterséges előállításának gondolatával foglalkozni, miután már ráunt szerzetes rendtársai panaszkodására. A Balatonfüredről a pannonhalmi rendház-

ba szekereken szállított savanyúvízből ugyanis a hosszú és zötykölődős utakon rendszerint elillant az összes természetes buborék.

Jedlik 1826-ban előállt egy új eljárási módszerrel, amellyel a szikvízbe lehetett juttatni a szénsavat, s a palackot lezárva, ott is lehetett azt tartani. Ötletének a lényege, hogy ő a gázok nyomásának elvét használta a művelethez. Fogott egy vízzel teli, erős falú rézhengert, amelyben kénsavat oldott fel, majd krétaport, őrölt márványt, vagy finomra szitált fahamut adagolt hozzá. A keletkező szénsavat aztán 3–4 atmoszféra nyomáson összesűrítette, majd egy másik, vízzel feltöltött palackba juttatta. Így jutott szódavízhez. A szénsavvesztés elkerülése érdekében a palack aljáig érő csövet dugott bele, hogy azon keresztül fejtse le a szénsavval dúsított vizet. Így tulajdonképpen a mai szódásüveg megalkotóját is tisztelhetjük benne. Amikor

elköltözött Győrből, a gépezet prototípusát – amelyet egy Pallos Imre nevű bádogos műhelyében készített – nem vitte magával, ezért időközben sajnos nyoma is veszett.

FRÖCCS-ÖNTŐK

Agyőri bencés rendházszerzetesének jutott az a megtisztelő feladat, hogy elsőként ízlelhették meg a Jedlik-féle szódavízet. Ahhoz azonban, hogy a szódát nagyüzemi szinten lehessen előállítani, újabb és sokkal bonyolultabb gépezet megépítésére volt szükség. Végül 1841-ben a magyar feltaláló tervei alapján épült fel az első szikvízüzem Pesten, melynek ő maga lett az első igazgatója. Mindössze öt napszámot foglalkoztatott, s alkatánál fogva nem is készült kibővíteni a vállalkozását. Sőt, két év elteltével át is adta a stafétabotot unokatestvérének, Szabó Alajosnak. 1852-ben ugyan be kellett

zárnia az üzemet, de a szódagyártás sosem állt le teljesen hazánkban.

A polgárosodó főváros és környékének vigadozó társaságai hamarosan megszerették a szódavízet frissítő, pezsgő, hűsítő hatásáért. Már csak egy lépés hiányzott ahhoz, hogy a kocsmákban is megjelenjenek a jól ismert szifonok. Ehhez maga a feltaláló adta meg a kezdő lökést: „Ha a feldúsított savanyúvízhez bor töltetik, az említett savak vegytanilag föloszlatnak, és az egész keveréket kellemes csípősségűvé teszik” – írta. Így született meg személyes kedvence, a szódával hígított bor, azaz a fröccs.

Anagymagyar költő, Vörösmarty Mihály is szívesen kortyolgatta a Tokaj-hegyalján, Badacsonyan, a villányi hegyekben, vagy éppen a kunsági homokdűnéken leszűretelt szőlőből készített fenséges nedűt. A költő több neves magyar kortársával, politikusokkal, művészekkel, tudósokkal együtt rendszeresen megjelent Fáy András főtí Öreghegyen található birtokán, ahová a „nemzet mindenese” minden ősszel szüreti mulatságra hívta a nemzet nagyjait.

1844 őszén is díszes társaság gyűlt össze a főtí uradalmon, köztük Jedlik is, aki nem érkezett üres kézzel. Magával vitte az általa kikísérletezett szódászifont, hogy bemutathassa találmányát a barátainak.

”

Jedlik 1826-ban előállt egy új eljárási módszerrel, amellyel **a szikvízbe lehetett juttatni a szénsavat, s a palackot lezárva, ott is lehetett azt tartani.** Ötletének a lényege, hogy ő a gázok nyomásának elvét használta a művelethez.

...

FÖLFELÉ MEGY A BORBAN A GYÖNGY

Miután a hosszú pohárba töltött borra rányomta az első korty szódavizet, azt mondta: íme a sprizter! Mire a társaságban ülő Vörösmarty így válaszolt: „Sprizter? Ez túl németes. Jobb és magyarosabb, ha fröccs lenne a neve.” – s azzal ajkához emelte a habzó bort. Mögötte ott állt Jedlik, félszeg mosollyal az arcán. Kezében ott pihent az első szódás-üveg. A költő néhány pohárka után papírt vett elő, és ott helyben megírta a Fóti dal című költeményét:

„Fölfelé megy a borban a gyöngy, jól teszi.

Tőle senki e jogát el nem veszi.

Törjön is mind ég felé az, ami gyöngy, Hadd maradjon gyáva földön a göröngy...”

Eddig a legenda. Ám valószínűleg az egész elbeszélés légből kapott. Először is Vörösmarty 1842-ben írta a verset, azt pedig semmi sem bizonyítja, hogy Jedlik bármelyik, Fáy által tartott szüreti mulatságon megjelent volna. Maga a „fröccs” szó pedig csak az 1880-as években jelenik meg az irodalomban. Attól kezdve azonban olyan hírességek népszerűsítették, mint Deák Ferenc és Krúdy Gyula, aki egy deci szódával „nevettette meg” kilenc deci borát. Márai Sándor így áradozott róla: „S a magyar, mikor feltalálta ezt a csodálatos bölcs és óvatos vegyületet, mely elég tömény ahhoz, hogy sarkalja a borozgató férfi képzelőerejét, s ugyanakkor eléggé szelídített, hogy ne ártson a nemesebb szerveknek, mély élettapasztalatról tett tanúbizonyságot.”

Szegeden divatba jött a vörösbor és a pezsgő fröccsöntése, a málnás fröccs pedig a Borsszem Jankó újság szerkesztőinek ötlete volt. A fröccsöt 2013-ban felvették a Magyar Értéktárba is.

Bár nem a szóda és a fröccs tekinthető Jedlik Ányos legjelentősebb találmányának, de van abban valami szimbolikus, hogy Hefter László üvegművész éppen egy szódás-szifont ábrázoló szökőkút megalkotásával tisztelgett a híres tudós emléke előtt, amely büszkén feszít a győri Gutenberg téren. ■

LUKÁCS LÁSZLÓ

MINISZTERELNÖK IS VOLT A GYŐRI JOGTANÁR

LUKÁCS LÁSZLÓ 1850. NOVEMBER 24-ÉN SZÜLETETT ZALATNÁN. SZÜLEI: LUKÁCS DÁVID LUKÁCS, WAGNER JOZÉFA. CSALÁDJA ÖRMÉNY EREDETŰ, AMELY MAGYAR NEMESSÉGET KAPOTT. LUKÁCS 1873-BAN SZERZETT JOGI DOKTORI OKLEVELET A KOLOZSVÁRI FERENC JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEMEN. NAGYOBB TANULMÁNYUTAT TETT AUSZTRIÁBAN, NÉMETORSZÁGBAN, FRANCIAORSZÁGBAN, VALAMINT BELGIUMBAN. FŐKÉNT A NEMZETGAZDASÁGI ÉS BÁNYAVISZONYOKAT TANULMÁNYOZTA – A SZERZETT TAPASZTALATAIRÓL TÖBB ESSZÉT IS ÍRT. 1874. SZEPTEMBER 29-ÉN (25184. SZ. RENDELETTEL) NEVEZTÉK KI RENDKÍVÜLI TANÁRRÁ A GYŐRI KIR. JOGAKADÉMIÁHOZ.

SZÖVEG: BICZÓ ZALÁN | GRAFIKA: HAJÓS-TAR KLAUDIA

A jogakadémián 1874–1875-ben előadta a magyar és az európai jogtörténetet, valamint az egyházi jogot. Nyilvános számadáson 1875. január 12-én a Győri Jogász Segélyezőegylet javára rendezett zártkörű táncmulatság alkalmával az egylet munkáját adományával segítette. Mint helyettes rendkívüli tanár, Győr-Belvárosban, a Király utca 60/61. sz. alatt lakott. A győri jogakadémián a következő tanévben előadta az első félévben az egyházi jogot, továbbá a magyar alkotmány- és jogtörténetet. Belvárosi polgárként a Győr városi árvízkárosultak részére adományozott pénzösszeget 1876 márciusában. Mellbaja miatt – saját kérelmére – 1876. március 16-án (4747. sz. rendelettel)

felmentést kapott az 1875–1876. tanév második felére, majd 1876. augusztus 31-én ugyanazon okból beadta lemondását és távozott Győrből a később pénzügyminiszteri, majd miniszterelnöki szolgálatot is betöltő jogtanár. Lukács László győri jogtanári éveiről szinte alig tud a mai kor embere – ennek a ténynek az egyik újra felidézése a 2008-ban megjelent A győri jogászképzés évszázadai c. könyvben volt először olvasható. Lukács az atya halála után átvette az általa ráhagyott bányaművek vezetését. Az 1878. évi választásokon a magyarigeni kerület megválasztotta országgyűlési képviselőjévé. Az erdélyi nemes fémbányászat jelene és jövője címmel könyvet is írt, amely Budapes-

ten jelent meg 1879-ben. Első felesége: Lukács Jolán, néhai Lukács György belügyminiszteri államtitkár leánya. A győri tanárember esküvője 1880. február 19-én Budapesten volt, a budai kapucinusok templomában. Lánya: Jolán, 1881. február 21-én született. 1904 decemberében elvált. Később, mint pénzügyminiszter vette el özvegy Királdy Herz Zsigmondnét (Freyenfeld Róza), akinek ekkor már két gyereke volt, így nevelt gyermekei: Királdy-Lukács György, Királdy-Lukács Lucy (báró Hatvany Ferencné) voltak. Lukács 1887 és 1891 között pénzügyminisztériumi tisztviselő, 1893. január 21. – 1895. január 15. között pénzügyminisztériumi államtitkár. A Győrben pár évet

...

... tanító pénzügyér és jogász a Magyar Királyság pénzügyminisztere 1895. január 15. – 1905. június 18. között, a Bánffy-, a Széll- és a Khuen-Héderváry-kormány idején. 1905-ben a kormányzó szabadelvű párt Győr városi szervezete a jogakadémia egykori tanárát, a kormány pénzügyminiszterét indította: Győrben az 1905. január 26-i választáson 982 szavazattal győzött. Magyarország pénzügyminisztere volt 1910. január 17. – 1912. április 12. között a dr. gróf Khuen-Héderváry Károly által vezetett kormányban. Tisza István hűséges embere, pénzügyi szakértője volt, támogatta Tisza szigorú intézkedéseit, elhárította a választójog kiterjesztését. A hajdani jogtanárt a Magyar Királyság 18. miniszterelnökének is megválasztották: 1912. április 22. és 1913. júni-

majd a pert elvesztette, ezért kormányával együtt lemondott. A hajdani Győr-belvárosi tanárt a bársonyszékben gróf Tisza István követte. Lukács László 1910 és 1918 között a Tisza által alapított Nemzeti Munkapárt elnöke volt. Lukácsot Horthy kormányzó 1927-ben – érdemei és tevékenysége elismeréséül – a parlament felsőházának tagjává nevezte ki. A Budapesti Hírlapban 1928. márciusban megjelent interjúból idézzük az újságíró és a cikk kis részletét:

„ – Úgy tudom, alig volt huszonnégy éves kegyelmes úr, amikor tanár lett a győri jogakadémián.

A régmúltba révedező szemek mosolyogva csillantak meg finom aranykeretű szemüvege mögött: - Olyan fiatal voltam, hogy nem is akartak ki-nevezni.”

Lukács rövid ideig tartó **miniszterelnöksége idején zaklatott légkör volt az országban:** ekkor történt gróf Tisza István elnöklete alatt a képviselőházi obstrukció elfojtása, a véderőtörvény megszavazása, majd az ezt követő gróf Tisza elleni (első) merényletkísérlet, valamint a „vérvörös csütörtök”.

us 10. között volt az ország kormányzati vezetője. Lukács rövid ideig tartó miniszterelnöksége idején zaklatott légkör volt az országban: ekkor történt gróf Tisza István elnöklete alatt a képviselőházi obstrukció elfojtása, a véderőtörvény megszavazása, majd az ezt követő gróf Tisza elleni (első) merényletkísérlet, valamint a „vérvörös csütörtök”. Déry Zoltán függetlenségi párti képviselő Lukács Lászlót „Európa legnagyobb panamistájának” nevezte, mivel pénzügyministersége (1910–1912) idején állami üzletek után mintegy négymillió koronát vett fel a Magyar Banktól, amit az 1910. évi képviselőválasztások költségeinek fedezésére befizetett a Nemzeti Munkapárt kasszájába. A miniszterelnök rágalmozási pert indított Déry ellen,

A Győrben oktató jogtanár 82 éves korában, házasságának 27. évében halt meg Budapesten, 1932. február 23-án. Gyászjelentésében olvasható: nagyméltóságú Lukács László úr valóságos titkos tanácsos, nyugalmazott magyar királyi miniszterelnök, a Szent István és Lipót rendek nagykeresztjeinek, az I. o. vaskoronarend, az olasz Szent Mór és Lázár-rend nagykeresztjeinek, a porosz királyi Vörös Sasrend nagykeresztjének stb. tulajdonosa volt. Utolsó lakhelye Budapest, VI. ker. Benczúr utca 21. sz. alatt volt. Február 25-én temették római katolikus szertartás szerint a Kerepesi úti temetőben. Az engesztelő szentmise-áldozatot lelki üdvéért február 26-án a városligeti Jáki-kápolnában mutatták be. ■

Felhasznált sajtóanyag

Győri kir. államvizsgálati bizottmányok tagjának kinevezése = Győri Közlöny, 1875. január 17. p. 4. - Könyvirodalmak az árvízkárosultak részére = Győri Közlöny, 1876. március 12. p. 1. - Legújabb nagy győri naptár az 1876 szököévre. Győr, 1876. p.79. - Legújabb nagy-gyári naptár az 1877-ik közönséges évre. Győr, 1877. p.188. - Ministerek jönnek-mennek = Győri Hírlap, 1895. január 24. p. 4. - Éljen dr. Lukács László Győrváros képviselője = Győri Hírlap, 1905. január 7. p.1,2. - Lukács László dr. = Győri Hírlap, 1905. január 16. p. 1-3. -- Lukács László Győrhöz = Győri Hírlap, 1905. január 19. p. 1. - Lukács László polgári kötetése = Alkotmány, 1905. február 5. p. 8. - A Lukács-kabinet = Győri Hírlap, 1912. április 24. p.1. - Lukács bemutatkozása a képviselőházban = Dunántúli Hírlap, 1912. április 30. p.2. - Győrváros és a kormányváltás = Dunántúli Hírlap, 1912. május 9. p. 1,2. - Fabis: A Déry-Lukács per okmánytára. Budapest. 1913. - Lukács László = Budapesti Hírlap, 1928. március 10. p.7. - Lukács László volt miniszterelnök meghalt = Dunántúli Hírlap, 1932. február 24. p. 2. - Lukács László meghalt = Magyarság, 1932. február 24. p. 4. - Lukács László = Magyar Hírlap, 1932. február 24. p. 4. - Halotti anyakönyv: HA Budapest VI. ker. 537/1932. - Gyászjelentés - Országos Széchényi Könyvtár - Nagygyűlés a fürdőházban = Kisalföld, 1980. január 26. p.5. - Bölöny József: Magyarország kormányai, 1848-1992. Budapest, 1992. - Skandalum (Gerő András szerk.) Magyar közéleti botrányok 1843-1991. Budapest, 1993. - Tóth Vilmos: Budapesti temetkezőhelyek győri vonatkozású síremlékei. Arrabona - Múzeumi közlemények 45/1. Győr, 2007. - Biczó Zsolt: A győri jogászképzés évszázadai. Győr, 2008.

”

Lukács László **győri jogtanári éveiről szinte alig tud a mai kor embere** – ennek a ténynek az egyik újra felidézése a 2008-ban megjelent A győri jogászképzés évszázadai c. könyvben volt először olvasható.

SZOLGÁLTATÁS 41 HÉTEN ÁT

JÁRVÁNY ÉS EBÉD TÖBB SZAKASZBAN

EGYETEMÜNK VEZETÉSE A FELSŐOKTATÁSI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETE HELYI ALAPSZERVEZETÉNEK TÁMOGATÁSÁVAL MEGSZERVEZTE ÉS SEGÍTETTE, HOGY AZ INTÉZMÉNY 65 ÉV FELETTI AKTÍV, VAGY MA MÁR NYUGDÍJAS, GYŐR ÉS MOSONMAGYARÓVÁR KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉN BELÜL ÉLŐ MUNKATÁRSAI – ÉS PÁRJUK – A RENDKÍVÜLI VESZÉLYHELYZET IDEJÉN IS, A HÉT MINDEN NAPJÁN MELEG FŐÉTELHEZ JUSSANAK.

SZÖVEG: SZÉCHENYI ALUMNI MAGAZIN | FOTÓ: KÖNCZÖL JÁNOS

– Célunk volt, hogy ne mozduljanak ki otthonukból az egykori és idős kollégák. Bevásárlás helyett maradjanak a lakásukban, otthon. A kivédhető kockázat az egészségük megőrzését jelenti – fogalmazta meg a program egyik mozgatója, dr. Szauter Ferenc, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete helyi csoportjának titkára. A napi egyszeri meleg főétkezést, az ebédet a heti kínálat alapján házhoz szállítással 500 Ft/adag áron, kiemelten kedvezményesen biztosította az egyetem.

– Az ebédszállítást a járvány két hullámához igazodva, két szakaszban szerveztük meg – tudtuk meg Alasztics Ildikótól, a Széchenyi étterem vezetőjétől. – Az első időszak 2020. március 30-tól május 31-ig, kilenc héten át tartott. További kilenc héten keresztül, 2020. május 1-jétől július 31-ig önköltséges finanszírozási formában is biztosítottuk a házhoz szállítási szolgáltatást. A második támogatott szakasz 2020. november 16-tól indult, s huszonhárom hétig, április 18-ig tartott. A támogatott időszakokban hétfőtől vasárnapig, a nem támogatott idő-

szakban hétfőtől péntekig szállítottuk házhoz az ebédet. dr. Galli Csaba volt szakszervezeti vezető és Winkler Csaba társadalmi kapcsolatok titkár, c. egyetemi docens által megküldött 335 fős listából az első szakaszban a tanár urak stábjára, a második szakaszban a Széchenyi étterem mérte fel az igényeket. Minden nyugdíjast megkérdeztünk, akihez elérhetőséget kaptunk. Az egyetem által megrendelt napi 200 adag menüt nagyrészt állandó megrendelői körnek szállítottuk, emellett a személyes igényeknek megfelelően, folyamatosan voltak időszakosan be-, illetve átmenetileg kilépő megrendelők is.

A szállítási logisztikai körök összeállításában Hegyi Csaba ny. egyetemi adjunktus koordinálásával a Logisztikai és Szállítmányozási Tanszék munkatársai segítettek. – A főzés és a csomagolás a szigorú járványügyi szabályok betartásával a Széchenyi étteremben, modern konyhatechnikával történt. A menüt az étterem szakácsai állították össze oly módon, hogy az az öt-hetes menüforgóban változatos, az életkor igényeinek legmegfelelőbb legyen –

avatott be a részletekbe Alasztics Ildikó. Az ételek elkészítésében az étterem dolgozóin kívül a Famulus Hotel munkatársai is részt vállaltak.

A kiszállításokban a Studigast Kft., az Uniklub Kft. és a Pannon Famulus Kft. kollégái vettek részt. Az egyetem cégei így munkahelyeket mentettek meg, több kisgyerekes szülő dolgozhatott folyamatosan.

– Munkatársaink az első időszakban három autóval szállították az ételeket. A szállítási rutin kialakulása és az útvonalak bejáratódása miatt később már általában két autóval oldottuk meg a feladatot. A sofőrök mellett egy-egy navigátor dolgozott, akik alaposan megismerték Győr és Mosonmagyaróvár utcáit, tereit. A feladatok folyamatos megoldásában a szervezéstől a kiszállításokig 56 fő tevékenykedett.

Az elhúzódnak a járvány során két húsvéti és egy karácsonyi ünnepkört is megéltünk. Az ünnepek napjaira speciális étlapokkal készültünk. Ezért igen hálásak voltak megrendelőink. Így került az asztalokra karácsonykor és szilveszterkor sülttestál, ●●●

”

Számtalan visszajelzés, levél is érkezett, megerősítve azt, hogy ebben a nehéz, sajátos helyzetben mekkora segítséget jelent a korábbi munkáltató részéről **a járványban legveszélyeztetettebb korú és egészségi állapotú nyugdíjas kollégákról való gondoskodás.** A szolgáltatásban részt vevők számára pedig az aktív tevékenységben való részvétel lehetőségét jelentette az egyetem által támogatott projekt.

- halászlé, kocsonya, töltött káposzta, sörös csülök bajor káposztával, lencsefőzelék virslivel. A húsvéti időszakban böjti menü, tojással töltött Stefánia vagdalt majonézes salátával.

Ünnepekkor természetesen a meglepetés sem maradhatott el.

– Csomagjainkba karácsonykor szaloncukrot, ivólevet, narancsot, mogyorót, húsvétkor kalácsot és piros tojást rejtettünk. Házhoz szállítottuk az ünnepi külön megrendeléseket is: hidegtálakat, sültet, kocsonyát, bejglit, tortát, süteményeket. A járvány diktálta elzárttságban megtapasztalhattuk, hogy kollégáink és az egyetem érintett nyugdíjasközössége értékes emberi kapcsolatokat, például értékű együttműködést alakítottak ki egymással. Ifjú kollégáink minden reggel derűvel, vidáman indultak neki az útnak – értékelte az ebédprogram lelki hozadékát Alasztics Ildikó. Amiben csak lehetett, alkalmazkodtak a szokásokhoz, a megrendelők napi rutinjához, esetleges elfoglaltságaihoz. Ismerősök lettek a házi kedvencek is. A csomagokat tették virágládába, postaládába, garázsban lévő biciklikosárba, járókeretre, kilincsre, ablakpárkányra, fa ágára, külön kampóra, vagy éppen a lépcső alá, de mindig célba értek. – Azt mondják a program résztve-

Az 5 hetenként változó menü

1. hét – Hétfő: Camemberttel, dióval töltött sertésborda rizzsel. **Kedd:** Zöldséges Lasagne. **Szerda:** Sertéssült tárkonyos pecsenyelével, pirított burgonyával. **Csütörtök:** Darás tészta befőttel. **Péntek:** Rakott káposzta, **Szombat:** Gombapaprikás tésztával. **Vasárnap:** Csülökpörkölt hagymás törtburgonyával.

2. hét – Hétfő: Csirkehúsos rakott penne. **Kedd:** Fejtettbab-főzelék főtt, füstölt tarjával. **Szerda:** Kapuvári bicskás pecsenye tésztával. **Csütörtök:** Cigánypecsenye főtt burgonyával. **Péntek:** Túrós csusza. **Szombat:** Lecsós szelet tarhonyával. **Vasárnap:** Óvári pulykamell snidlinges rizzsel.

3. hét – Hétfő: Brassói, sült burgonya. **Kedd:** Zöldbabfőzelék. **Szerda:** Polpetti. **Csütörtök:** Roston karaj gombamártással, rizs. **Péntek:** Hentestokány főtt burgonyával. **Szombat:** Chilis bab kenyérrel.

Vasárnap: Tökfőzelék virslivel.

4. hét – Hétfő: Székelykáposzta kenyérrel. **Kedd:** Mázas pulykacombfiú, bulgur. **Szerda:** Spanyol csirkecomb fassili tésztával. **Csütörtök:** Barackos csirkemell, rizs. **Péntek:** Sertéspörkölt főtt burgonyával, **Szombat:** Bolognai spagetti. **Vasárnap:** Paradicsomos húsgombóc, burgonya.

5. hét – Hétfő: Velős borda petrezselymes burgonyával. **Kedd:** Vörösbortos körtével sült pulykamell rizzsel. **Szerda:** Kelkáposzta-főzelék sült virslivel és kenyérrel. **Csütörtök:** Sajtos-sonkás sertésszelet burgonyapürével. **Péntek:** Csirkecombfiú rántva rizzsel. **Szombat:** Eszterházy tokány. **Vasárnap:** Csirkepaprikás galuskával.

vői, hogy az elmúlt hónapok során kicsit unokákká is váltak munkatársaink. Sok-sok, az egyetemhez fűződő személyes történetet, életutat ismertünk meg a pár perces, de napi gyakorisággal előforduló beszélgetések során. A napi rutinban kialakultak kedves szokások is. Volt, aki reggelente elemőzsiával (szendvics, csokoládé), más alkoholmentes sörrel várta a megfáradt dolgozóinkat. Ünnepekkor apró ajándékokkal telt meg a kosarunk. Volt olyan kollégánk, aki német nyelv-könyvet kapott a vizsgára való felkészüléséhez.

Számtalan visszajelzés, levél is érkezett, megerősítve azt, hogy ebben a nehéz, sajátos helyzetben mekkora segítséget jelent a korábbi munkáltató részéről a járványban legveszélyeztetettebb korú és egészségi állapotú nyugdíjas kollégákról való gondoskodás. A szolgáltatásban részt vevők számára pedig az aktív tevékenységben való részvétel lehetőségét jelentette az egyetem által támogatott projekt. ▀

ÖTLETTŐL A MEGVALÓSÍTÁSIG

IDŐTÁLLÓ TÖRTÉNETEK MÁR ONLINE IS.

szechenyialumnimagazin.hu

